

Biotopska funkcija v Območnih gozdnogospodarskih načrtih za obdobje 2001-2010 – izvleček iz načrtov

Tolmin

Biotska raznovrstnost se v naravi ohranja z ohranjanjem naravnega ravnovesja, ki je ključno pri konceptu trajnostnega in sonaravnega gospodarjenja z naravnimi viri. Oba koncepta imata svoje korenine prav v gozdarstvu. »Točke, ki jih je potrebno upoštevati pri gospodarjenju z gozdovi« napisane v prvem gozdnogospodarskem načrtu v Sloveniji izpod peresa Franca Flamecka za Tolminske gozdove in Trnovski gozd leta 1770 oz. 1771 so zametki trajnostnega in sonaravnega gospodarjenja v Evropi.

Zato je razumljivo, da se danes stanje biotske raznovrstnosti in biotskega ravnovesja skozi načrt zrcali pri opisu stanja in razvoja gozdov v celoti, močno pa je vplivala tudi na oblikovanje ciljev in ukrepov. Kljub temu želimo v tem poglavju posebej opozoriti na nekatera poglavja, ki so ključna za biotsko ravnovesje, in sicer:

- Krajinske značilnosti in gozdnatost (poglavje 1.1.6.), kjer je orisano stanje gozdov tudi v pogledu biotske raznovrstnosti po posameznih kajinah).
- Ovrednotenje funkcij gozdov (poglavje 2.1), zlasti biotopske funkcije, funkcije varovanja naravne in kulturne dediščine ter konfliktna območja.
- Pri opisu stanja gozdov so z vidika biotskega ravnovesja ključna ohranjenost gozdov, razvojne faze in zgradba gozdov, lesna zaloga, poškodovanost drevja in gozdnega mladja, odmrlo drevje, razvrednotenost in poškodovanost gozdov, ki je opisano v prejšnjih podpoglavjih tega poglavja. Posebej pa velja opozoriti na podpoglavje kategorije gozdov (poglavje 3.1), ki nam s formalno pravnega vidika povedo, da imamo trenutno v območju 983 ha (okoli 1 %) gozdov, ki so že prepuščeni naravnemu razvoju, 23.001 (okoli 17 %) ha gozdov je že zaščitenih kot varovalnih gozdov, 12.077 ha (okoli 17 %) pa je zaščitenih kot gozd s posebnim namenom in imajo režim gospodarjenja predpisan s posebnimi akti. Pripravljeni pa so že novi predlogi varovalnih gozdov in gozdov s posebnim namenom, vendar formalno še niso bili razglašeni.
- Cilji in usmeritve, zlasti usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov (poglavje 6.2.2.)
- Predvideni ukrepi, zlasti ukrepi za krepitev funkcij gozdov (poglavje 6.3.4.), kjer so izdelana tudi izhodišča za oblikovanje zatočišč, ki bodo ali so že prepuščena naravnemu razvoju.
- Naravovarstvene smernice (Gorkič, M., et.al, 2001, Blažič, M., et.al, 2002) so bile upoštevane zlasti v poglavjih 6.2. (usmeritve) in 6.3. (ukrepi) posamezne konkretne določbe pa so bile upoštevane tudi po posameznih gospodarskih razredih.
- Po območnih gospodarskih razredih pa so cilji in ukrepi konkretizirani in diferencirani glede na različno stanje gozdov in proizvodno sposobnost gozdov po OGR, kjer so tudi podrobnejše usmeritve glede puščanja odmrle lesne mase v gozdu ter konkretizirani ukrepi ohranjanja biotske raznovrstnosti.

Ker je v poglavju 3.10 prikazano število odmrlega drevja na podlagi vzorčenja v območju (glej poglavje 3.5.) skladno s Pravilnikom, iz preglednice pa na žalost ni razvidno skupno število oz. delež odmrlega drevja, bomo nekoliko modificirano preglednico prikazali v tem poglavju še izraženo v deležu odmrlega drevja. V zadnjih letih smo izvedli polno premerbo in opravili še nekatere dodatne raziskave v nekaterih gozdnih rezervatih, kjer so že najmanj 30 let prepuščeni naravnemu razvoju oziroma so raziskani kot pragozd. Zato smo izvedli še primerjavo med gozdovi, kjer so ukrepi dovoljeni (večnamenski in varovalni gozdovi – na podlagi vzorčnih ploskev) in gozdnimi rezervati (na podlagi polne premerbe).

Preglednica OD1: Delež odmrlega drevja v gozdovih, kjer ukrepi niso mogoči (gozdni rezervati)¹

Razširjeni debelinski razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj		
	Iglavci	Listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	Skupaj
A (10-30 cm)	2,3	4,5	6,7	1,5	4,3	5,8	1,0	11,5	12,5
B (30-50 cm)	1,1	1,0	2,1	0,5	1,0	1,5	1,6	2,0	3,6
C (nad 50 cm)	0,5	0,3	0,7	0,1	0,1	0,2	0,6	0,4	1,0
Skupaj	3,8	5,7	9,5	2,1	5,4	7,5	3,2	13,9	17,1

Preglednica OD2: Delež odmrlega drevja v GGO v gozdovih, kjer so ukrepi mogoči

Razširjeni debelinski razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj		
	Iglavci	Listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	Skupaj

¹ V prikaz so zajeti gozdni rezervati pragozd Bukov vrh, Fondek in Bosna, ki so bili v preteklih letih polno premerjeni (skupna površina vzorca je okoli 25 ha od skupno 978 ha gozdnih rezervatov v območju, kar predstavlja 2,5 % vzorec.

A (10-30 cm)	1,4	3,2	4,6	1,1	2,5	3,6	2,5	5,8	8,3
B (30-50 cm)	0,2	0,2	0,4	0,2	0,3	0,5	0,3	0,5	0,8
C (nad 50 cm)	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2
Skupaj	1,6	3,5	5,1	1,4	2,9	4,3	2,9	6,4	9,3

Pravilnik o varstvu gozdov (Uradni list RS, št. 92/00) določa okvirno odmrlo lesno maso (stoječih dreves) v višini 0,5-3 % od lesne zaloge. Glede na to lahko podamo oceno na podlagi zgornjih podatkov, da je v gozdovih, kjer je gospodarjenje mogoče v poprečju več kot zadostno število odmrlega drevja, ki zagotavlja primerno biotsko raznovrstnost (stoječe odmrlo drevje 5,1 %, predpisano 0,5-3 %).

Kljub temu pa ocenjujemo, da je ta delež nekoliko bolj kritičen v tistih GGE, kjer je gospodarjenje intenzivno (Trnovo, Predmeja, ponekod tudi Idrija I in Idrija II), t.j. kjer se je dosedanji etat izkoriščalo v celoti, saj so bile na drugi strani vključene v meritve tudi GGE, kjer se v zadnjih desetletjih izkorišča le manjši del možnega poseka. Zato smo v GGE, kjer je gospodarjenje intenzivnejše (oz. v OGR, ki so značilni za te enote) predvideli podrobnejše ukrepe za izločanje zatočišč, možni posek pa smo korigirali po OGR tako, da bo zagotovljeno še povečanje deleža odmrle lesne mase.

Iz zgornjih preglednic je mogoče zaključiti še naslednje:

- V gozdnih rezervatih, ki so že preko 30 let prepuščeni naravnemu razvoju, je za okoli 7,9 % oziroma dobrih dvakrat več odmrle lesne mase, kot v gozdovih, kjer so ukrepi mogoči.
- V gozdovih, kjer so ukrepi mogoči, je v primerjavi z gozdovi, ki so prepuščeni naravnemu razvoju, zelo podoben delež odmrlih dreves v prvem debelinskem razredu, kar 3 krat večji delež odmrlih dreves v srednjem debelinskem in kar 5 krat večji delež v najdebelejšem debelinskem razredu – kar je seveda razumljivo glede na izvajanje gozdnogospodarskih ukrepov.

Kljub temu, da sicer po naših ocenah (ki temelji zlasti na posameznih pokazateljih, ki so se v preteklem desetletju sistematično spremljali) stanje sicer ni slabo, pa bo glede na podpisane mednarodne konvencije potrebno pri konkretnem izločanju in ohranjanju najvrednejših habitatov v bodoče vložiti še veliko naporov (Blažič, M., et.all., 2002).

S podpisom in ratifikacijo Konvencije o biološki raznovrstnosti (Ur. l. RS, MP, št. 7/96) se je Slovenija obvezala, da bo ohranjala biotsko raznovrstnost in zagotavljala trajnostno uporabo njenih sestavnih delov (vrst, ekosistemov, genskega materiala). Pravno osnovo za operativno izpolnjevanje sprejete obveznosti je zagotovil ZON in sicer med drugim z opredeljevanjem ekološko pomembnih območij. Ekološko pomembna območja so tista območja, ki so z vidika biotske raznovrstnosti posebej pomembna. Podobna zahteva po ohranjanju biotsko posebej pomembnih delov narave izhaja iz Konvencije o varstvu prosto živečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njenih naravnih življenjskih prostorov (Ur. l. RS, MP, 17/99, Bernska konvencija), ki državam pristopnicam določa obveznost ohranjanja življenjskih prostorov prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, navedenih v Dodatkih I in II ter Konvencija o varstvu selitvenih prosto živečih vrst (Ur. l. RS, MP, 18/98, Bonska konvencija), ki določa obveznost varovanja delov narave, ki so pomembni za migratorne vrste, zlasti za vrste, ki so v naravovarstvenih smernicah navedene na Dodatku I.

Ekološko pomembna območja so po vsebini:

- območja habitatnih tipov, ki so biotsko izjemno raznovrstni ali dobro ohranjeni, kjer so habitati ogroženih ali endemičnih prosto živečih rastlinskih ali živalskih vrst in habitati vrst, ki so mednarodno pomembni po merilih ratificiranih mednarodnih pogodb ali ki drugače prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti,
- območja habitatnega tipa ali večje ekosistemske enote, ki pomembno prispevajo k ohranjanju naravnega ravnovesja s tem, da so glede na druga ekološko pomembna območja uravnoteženo biogeografsko razporejena in sestavljajo ekološko omrežje,
- habitati vrst, ki so varovane na podlagi ratificiranih mednarodnih pogodb in predpisov EU,
- selitvene poti živali,
- območja, ki bistveno prispevajo k genski povezanosti populacij prosto živečih rastlinskih ali živalskih vrst.

Ekološko pomembna območja so glede na velikost območij razdeljena na več ravni (od manjših proti večjim – EPO 1 do 3).

Na žalost je vrsta vladnih predpisov, ki bodo podrobneje določal to področje še v pripravi. V kratkem bodo predpisana pravila ravnanja, varstveni režimi in razvojne usmeritve, ki bodo obvezno izhodišče za urejanje prostora in rabo naravnih dobrin.

Obveznost opredeljevanja ekološko pomembnih območij izhaja tudi iz predpisov Evropske unije – Direktive o habitatih (92/43/EGS) ter Direktive o prosto živečih pticah (79/409/EGS). Ekološko pomembna območja, ki so na ozemlju Evropske skupnosti pomembna za ohranitev in doseganje ugodnega stanja vrst, se opredelijo kot posebna varstvena območja. Po sprejemu Slovenije v Evropsko unijo se bodo ekološko pomembna območja, ki izpolnjujejo merila posebnih varstvenih območij, po predpisanem postopku vključila v omrežje Natura 2000.

Vključevanje posebnih varstvenih območij (SPA – Special Protection Areas, SAC – Special Areas of Conservation) je izrecna obveznost držav članic Evropske unije.

Pripravljen je predlog za opredelitev lokalitet, bistvenih za ohranjanje ugodnega ohranitvenega statusa ptičev iz Dodatka I Direktive o prosto živečih pticah in opredelitev predlogov za SPA. Po pogajalskih izhodiščih je zavarovanje predvideno v drugi polovici 2002. V zvezi z Direktivo o habitatih bodo do konca leta 2002 predlagana območja za opredelitev SAC na državnem nivoju. To so t.i. pSCI (proposed Sites of Community Importance), sledilo bo vrednotenje na ravni Evropske unije, odbrane lokalitete bodo opredeljene kot SAC, ki se bodo skupaj z SPA vključile v omrežje *Natura 2000*.

Ukrepe varstva, varstvene režime in razvojne usmeritve za naravne vrednote so podane v poglavju 6.2.2 pri funkciji varovanja naravne in kulturne dediščine in pri biotopski funkciji.

Ukrepi varstva, varstveni režimi in razvojne usmeritve za varstvo zavarovanih območij in območij predlaganih za zavarovanje:

Zavarovana območja delimo na ožja in širša. Med ožja spadajo naravni spomeniki, strogi naravni rezervati in naravni rezervati; med širša območja pa: narodni, regijski in krajinski parki. Zanje veljajo varstveni režimi, ki izhajajo iz sprejetih aktov o zavarovanju (zakonov, odlokov in uredb). Pri tistih zavarovanih območjih, ki imajo sprejete upravljalvske načrte in razvojne programe, se upoštevajo tudi ti.

Za območja, kjer so v pripravi novi akti o zavarovanju in za tista, ki so predvidena za zavarovanje, naj se, glede na cilj bodočega zavarovanega območja, v postopku načrtovanja in usklajevanja upoštevajo značilnosti zavarovanega območja in namen zavarovanja. Za ta območja naj se smiselno upoštevajo varstveni režimi za naravne spomenike, naravne rezervate, stroge naravne rezervate in širša varstvena območja, ki jih predpisuje ZON.

Varstvene smernice za ohranitev habitatnih tipov

Eden od načinov ohranjanja biotske raznovrstnosti, ki jih je uvedel ZON, je tudi priprava varstvenih smernic za ohranitev habitatnih tipov in habitatov vrst v ugodnem stanju. Habitatni tip, to je biotopsko ali biotsko značilna in prostorsko zaključena enota ekosistema, je v ugodnem stanju:

- če je naravna razširjenost habitatnega tipa in območij, ki jih posamezen habitatni tip znotraj razširjenosti pokriva, splošna in stabilna,
- če struktura habitatnega tipa in naravni procesi ali ustrezna raba zagotavljajo samoohranitveno sposobnost,
- če v predvidljivi prihodnosti niso znani procesi, ki bi lahko poslabšali strukturo in funkcijo habitatnega tipa in s tem ogrozili njegovo samoohranitveno sposobnost,
- ali če je zagotovljeno ugodno stanje značilnih vrst habitatnega tipa.

Pripravljena je tipologija habitatnih tipov (Habitatni tipi Slovenije, 2001), ki temelji na mednarodni tipologiji PHYSIS, kjer so habitatni tipi hierarhično razvrščeni na več ravni.

Z vladnim predpisom bodo določene vrste habitatnih tipov in smernice za njihovo ohranitev v ugodnem stanju, ki jih je treba obvezno upoštevati pri urejanju prostora in rabi naravnih dobrin. Smernice se nanašajo na dve ravni hierarhije habitatnih tipov, ki so vezani na gozdarsko dejavnost (opis je podan v samih naravovarstvenih smernicah).

Dejavnosti in posege v vseh habitatnih tipih se izvaja ob kar največjem upoštevanju življenjskih ritmov in potreb prosto živečih rastlin in živali, tako da se ne siromaši število vrst ter, da se ne slabša življenjskih razmer rastlinskih in živalskih vrst ter njihovih življenjskih prostorov.

Sladke in ostale celinske vode

- Struge, obrežja, dna sladkih voda se ohranja v čim bolj naravnem stanju.
- Ohranja se naravna sestava vodne in obvodne flore in favne in čim bolj naravna struktura populacij ter preprečuje nenadzorovano vnašanje tujerodnih rastlinskih in živalskih vrst.
- Ohranja se naravna osenčenost oz. osončenost.

Grmišča in travišča

- Ohranja naj se primerna površina grmišč v krajinah, kjer grmišča kot habitatni pomembno prispevajo k biotski raznovrstnosti.
- Vzdržujejo naj se travišča v gozdni krajini, ki so pomembna kot habitatni prednostnih rastlinskih in živalskih vrst.
- Grmišča na gozdnih posekah naj se tam, kjer je to smiselno in mogoče, prepustijo naravnemu zaraščanju v gozd.

Gozdovi

- Ohranja se naravna sestava rastlinskih in živalskih vrst.
- Ohranja se raznolikost gozdne strukture v različnih starostnih fazah.
- Ohranja se neživa gozdna masa (npr. trhlo drevje, odpadlo listje).
- Ohranja se mir, vsaj v določenih območjih.
- Gozdne in druge sadeže se nabira na način in v količinah, ki ne vpliva negativno na rastline in živali.

- Uporaba feromonov naj se v primeru dokazanega škodljivega vpliva na naravo oziroma na neciljno živalsko vrsto umakne iz uporabe.

Kmetijska in kulturna krajina

- Ohranjajo se živice, manjše skupine kot tudi osamljeni grmi in drevesa.
- Omogoča se naraven življenjski cikel živali, gnezdenje, poleganje mladičev ipd.

Razvojne usmeritve za varstvo ekološko pomembnih območij

Vsi posegi in dejavnosti se izvajajo tako, da se ohranjajo lastnosti območja in naravni procesi v njem ob upoštevanju varstvenih usmeritev, ki bodo naknadno določene s predpisom Vlade.

Na manjših ekološko pomembnih območjih, ki vključujejo habitate naravovarstveno pomembnih vrst, osebkov ali populacij, mikrokoridorje naravovarstveno pomembnih osebkov ali populacij in enega ali več naravovarstveno pomembnih habitatnih tipov, se praviloma, v primeru, da obstajajo druge tehnične in prostorske možnosti, ne izvaja posegov in dejavnosti, ki kakorkoli vplivajo na naravne procese in na kvaliteto prostora.

1.1.6 Drevje zunaj gozda

Posamično gozdno drevje ali skupine dreves so v tolminskem območju izjemno pomembne predvsem na dveh popolnoma različnih lokacijah, na območju Vipavske doline in Goriških Brd, kjer so v preteklosti z agromelioracijami osiromašili prostor tako z vidika biotske raznovrstnosti, kot krajinskega izgleda in klimatskih pogojev (odstranitev omejков, obvodne vegetacije, izsušitev mokrišč...)

Zaradi velikega biotopskega in estetskega pomena posamičnega gozdnega drevja in skupin gozdnega drevja je potrebno njihov obstoj na teh območjih ohranjati upoštevajoč naslednje usmeritve:

- V dogovoru z lastniki je potrebno zagotoviti, da bo prostor, ki je bil ob izvedbi agromelioracij namenjen za posaditev protivetrnih pasov temu tudi dejansko služil. Prav tako je možno v dogovoru z lastniki in kmetijci prepustiti del melioracijskih jarkov, ki so predimenzionirani, naravnemu razvoju in zaraščanju in jih le enostransko obsekovati in čistiti.
- Poskrbeti je treba, da bo sestava posamičnega gozdnega drevja ter omejков v prostoru čimbolj avtohtona, da se v ta prostor ne vnaša po nepotrebnem tujerodnih drevesnih in grmovnih vrst.
- Pri izbiri posameznega drevja za posek je potrebno upoštevati lego in pomen teh dreves v prostoru, upoštevajoč estetsko kot biotopsko funkcijo. Ob poteh ali v bližini naselji je pomembno tudi zdravstveno stanje dreves, saj lahko oslabela in propadajoča drevesa ogrožajo promet in potencialne obiskovalce tega prostora.
- Preko teh območij je potrebno oblikovati biokoridorje, upoštevajoč obstoječe gozdne površine in pasove gozdnega drevja in obvodne vegetacije.

V drugih predelih območja, kjer se prepletajo kmetijske in gozdne površine, niso potrebni dodatni ukrepi za pospeševanje posamičnega drevja in skupin gozdnega drevja izven naselji. Nujno pa bi bilo potrebno v predelih, ki so se v celoti obrasli z gozdom ohraniti posamezne večje ali manjše jase, ker so le te značilne in tipične za gozdnato krajino.

Pravo nasprotje kmetijski krajini je območje Alp in zgornje gozdne oziroma drevesne meje, kjer se ravno tako pojavlja posamično drevje izven gozda. Na srečo tu ni takih problemov in pritiskov na prostor, posamezni viharniki pa predstavljajo sol te krajine.

V večje strnjene gozdne komplekse je potrebno preprečevati posege v prostor, zlasti urbanizacijo, javno infrastrukturo in druge posege, ki bi lahko povzročali motnje gozdnega ekosistema.

Na območjih, kjer je prisotno močno zaraščanje, je potrebno omogočiti povratno rabo v kmetijske namene, če na teh površinah ni izjemno poudarjenih funkcij gozda.

Bled

Po sedANJI opredelitvi funkcij imajo biotopsko funkcijo ohranjeni redki gozdni ekosistemi, gozdovi in drugi manjši ekosistemi v gozdnem prostoru z nahajališči redkih ali ogroženih rastlinskih vrst in gozdovi ali drugi ekosistemi, ki so pomembni za ohranitev redkih ali ogroženih živalskih vrst. To funkcijo imajo tudi druge manjše površine gozdov, namenjene povečanju pestrosti gozda (ekocelice, okolice kalov, brlogov, gnezdišč ali rastišč redkih živalskih vrst). Sem spadajo tudi gozdovi, pomembni za ohranitev populacij različnih vrst prosto živečih živali (zimovališča, grmišča, mirne cone).

V območju so to življenjski prostori divjega petelina in ruševca, divjega prašiča, muflona in gozdovi pomembni za obstoj in ohranitev populacij različnih vrst prosto živečih živali. Rastišče divjega petelina je najpogostejši razlog za določitev biotopske funkcije 1. stopnje, pomembni pa so tudi biokoridorji, ki omogočajo povezavo med planotami, ter preko doline Save Dolinke in Save do Karavank in Kamniško Savinjskih Alp.

V gozdnem prostoru območja je biotopska funkcija 1. stopnje poudarjena na 4.790.06 ha površine (6.2%). Prisotna je na pobočjih južnih Bohinjskih gora (Bareča dolina, Storeč vrh, okolica Vogla), na planotah Pokljuka in Jelovica, v dolini Male Pišnice, na Macesnju in v okolici Špika. Druga stopnja poudarjenosti biotopske funkcije (zimovališča, grmišča, mirne cone) pa je določena na 9.518.65 ha ali 12.4% površine gozdnega prostora.

Mrtva lesna masa je za večino gozdnogospodarskih enot prikazana le za skupaj. Podatke ločeno za stoječe in ležeče odmrlo drevje se je skladno z novim Pravilnikom o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih (Ur.l.RS št.98/5), začelo zbirati šele na stalnih vzorčnih ploskvah, ki so bile merjene po letu 1998.

Po številu odmrlih dreves sta najskromnejši gozdnogospodarski enoti Jelovica in Pokljuka, največ mrtvih dreves na hektar pa je v gozdnogospodarskih enotah Bled in Bohinj. Tako stanje je razumljivo in ga lahko pojasnimo z intenzivnostjo gospodarjenja. Na Jelovici in Pokljuki je gospodarjenje najintenzivnejša v območju, gozdovi so prečiščeni in s tem je tudi delež mrtve biomase sorazmerno majhen. V gozdnogospodarskih enotah Bled in Bohinj, kjer prevladuje drobna zasebna posest je gospodarjenje skromno in omejeno na trenutne potrebe lastnikov po lesu, s tem pa se delež mrtve mase v teh gozdovih povečuje.

V vseh gozdnogospodarskih enotah prevladuje tanko drevje (razširjen debelinski razred A), primanjkuje pa predvsem debelo odmrlo drevje, ki je bistvenega pomena za pomlajevanje v gorskih smrekovih gozdovih in kot življenjski prostor duplarjev in sov.

V splošnem prevladujejo iglavci pred listavci razen v gozdnogospodarskih enoti Žirovnica, Radovljica-levi breg Save in Radovljica-desni breg Save, kjer je na hektar več odmrlih listavcev kot iglavcev. Razmerje iglavci proti listavcem v odmrli lesni masi za celotno območje je ugodno.

Preglednica 1: OD - Odmrlo drevje v gozdnogospodarskih enotah

Gozdnogospodarska enota	Razš. deb. r.	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj		
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.
01 NOTRANJI BOHINJ	A							35.1	21.4	56.5
	B							2.2	0.5	2.8
	C							0.7	0.3	1.0
	Skupaj							38.0	22.2	60.3
02 JELOVICA	A	0.0	0.0	0.0	42.5	15.4	58.0	42.5	15.4	58.0
	B	0.1	0.0	0.1	1.0	0.5	1.5	1.1	0.5	1.6
	C	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.2
	Skupaj	0.1	0.0	0.1	43.6	16.1	59.7	43.7	16.1	59.8
03 MEŽAKLA	A							38.1	28.4	66.5
	B							2.0	2.1	4.1
	C							0.6	0.0	0.6
	Skupaj							40.7	30.5	71.2
04 POKLJUKA	A							48.8	3.2	52.0
	B							2.3	0.3	2.6
	C							0.2	0.0	0.2
	Skupaj							51.3	3.5	54.7
05 KRANJSKA GORA	A							42.3	20.9	63.2
	B							4.3	1.0	5.3
	C							0.2	0.1	0.3
	Skupaj							46.8	22.0	68.8
06 JESENICE	A	8.2	5.4	13.6	23.7	17.2	40.8	31.8	22.6	54.5
	B	0.8	0.2	1.0	2.0	1.1	3.1	2.8	1.3	4.2
	C	0.1	0.0	0.1	0.2	0.3	0.4	0.3	0.3	0.5
	Skupaj	9.1	5.7	14.7	25.9	18.5	44.4	34.9	24.2	59.1
07 ŽIROVNICA	A	1.5	1.2	2.7	22.2	29.0	51.2	23.7	30.2	53.9
	B	0.6	0.1	0.7	3.4	0.5	3.8	3.9	0.6	4.5
	C	0.0	0.0	0.0	0.4	0.1	0.5	0.4	0.1	0.5
	Skupaj	2.1	1.3	3.4	25.9	29.6	55.5	28.0	30.9	58.9
08 RADOVLJICA – LEVI BREG SAVE	A	8.2	8.6	16.8	15.9	21.8	37.7	24.2	30.4	54.5
	B	0.8	0.1	0.9	1.7	1.2	2.9	2.5	1.3	3.9
	C	0.2	0.0	0.2	0.2	0.1	0.3	0.4	0.1	0.5
	Skupaj	9.2	8.7	17.9	17.8	23.1	40.9	27.1	31.8	58.9
09 RADOVLJICA – DESNI BREG SAVE	A	1.4	2.4	3.9	28.1	30.6	58.7	29.5	33.0	62.5
	B	0.3	0.0	0.4	2.8	0.5	3.4	3.2	0.6	3.7
	C	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.2	0.2	0.0	0.3
	Skupaj	1.8	2.5	4.3	31.1	31.1	62.3	32.9	33.6	66.5
10 BLEED	A							39.3	40.0	79.3
	B							1.8	0.4	2.2
	C							0.1	0.0	0.1
	Skupaj							41.2	40.5	81.6
11 BOHINJ	A							35.0	31.6	66.6
	B							3.4	0.8	4.1
	C							0.2	0.2	0.4
	Skupaj							38.6	32.5	71.0
SKUPAJ	A	4.0	3.5	7.6	34.4	24.2	58.6	36.7	26.3	63.0
	B	0.5	0.1	0.6	2.6	0.8	3.4	2.8	0.9	3.7
	C	0.1	0.0	0.1	0.2	0.1	0.3	0.3	0.1	0.4
	Skupaj	4.6	3.6	8.2	37.2	25.1	62.3	39.8	27.3	67.0

Ob upoštevanju dejstva, da raba in izkoriščanje naravnih dobrin pomembno vplivata na biotsko raznovrstnost ter ob upoštevanju zahtev iz Zakona o ratifikaciji konvencije o biološki raznovrstnosti, katere cilj je poleg ohranjanja biotske raznovrstnosti med drugim tudi trajnostna uporaba sestavin narave, podajamo varstvene usmeritve po vsebinskih sklopih kot so navedeni spodaj.

SEČNJA IN SPRAVILO LESA

- Posegi naj se izvajajo tako, da se ohranja ugodno stanje vseh avtohtonih vrst v gozdnem ekosistemu;
- sečnja in spravilo lesa naj se opravljata v času in na način, ki je za živalske vrste čim manj moteč. Dela naj se izvajajo izven gnezditvene sezone ogroženih vrst ptic in stran od bližin mest kjer polegajo mladiče ostale zavarovane živalske vrste. V času sezonskih selitev dvoživk naj se prilagodi promet na cestah;
- gozdovi naj se pomlajujejo naravno in malopovršinsko, obnova s sajenjem pa je ukrep v razmerah, ko je proces naravne obnove gozda otežen. Pri obnavljanju sestojev s sajenjem je treba uporabljati sadike rastišču primernih vrst in ustreznih provenienc;
- izvaja naj se postopna premena monokulturnih nasadov v raznodobni raznovrstni gozd v skladu s primarnimi gozdnimi združbami območja;
- zaraščajoče se površine na vseh ekološko labilnih oziroma ranljivih tleh naj se prepusti naravnemu razvoju v smeri gozda;
- v gozdu naj se iz gospodarjenja izloči večje število manjših površin (ekocelice) z namenom ohranjanja in povečevanja biotske pestrosti gozdnega prostora;
- v gozdu naj se načrtno pušča plodonosno drevje, drevje z dupli, debelo drevje, staro drevje, odmrlo in odmirajoče drevje ter drugo odmrlo biomaso. Predeli gozda v območju pomembnih življenjskih prostorov redkih in ogroženih rastlinskih in živalskih vrst naj se kot naravna zatočišča teh organizmov načrtno prepuščajo naravnemu razvoju oziroma oblikujejo s prilagojenim gospodarjenjem;
- ohranja in povečuje naj se delež strnjenih gozdnih površin;
- ohranjajo naj se nižinski gozdovi ter oblikujejo koridorji drevja v kmetijski krajini za povezavo in razvoj gozdnih ekosistemov;
- mokrišča v gozdu naj se obravnavajo kot pomemben ekosistem in temu primerno naj bo prilagojeno gospodarjenje. Prav tako naj se ohranjajo manjšinske gozdne združbe in redkejše drevesne in grmovne vrste;
- delež starejših sestojev in dreves naj se ohranja na primerno visoki ravni, ki bo omogočala ohranitev vrst, ki so vezane na take tipe sestojev;
- puferske cone okoli pragozdnih rezervatov naj se postopoma širijo;
- pri sečnji in spravilu lesa je treba uporabljati okolju prijazna tehnična sredstva, ki v najmanjši možni meri vplivajo na naravo (npr.:spravilo lesa z žičnico). Pri izvajanju del v gozdovih je treba uporabljati biorazgradljiva olja. Stroji in naprave naj bodo tehnično brezhibni, ne smejo puščati oljnih sledi;
- pri gospodarjenju z gozdovi je treba ohraniti ali vzpostaviti naravne sestave gozdnih življenjskih združb in krepiti vsestransko odpornost gozdov.

GRADNJA IN VZDRŽEVANJE GOZDNIH PROMETNIC

- Gradnja in vzdrževanje gozdnih prometnic naj poteka v času in na način, ki je za živali najmanj moteč. Dela naj se izvajajo izven gnezditvene sezone ogroženih vrst ptic in stran od bližine mest kjer polegajo mladiče ostale zavarovane živalske vrste;
- prometnice ne smejo prizadeti vodnih ekosistemov;
- gozdne ceste naj se ne trasirajo v gozd z velikimi strminami in na vodnih ekosistemih;
- gostota gozdnih cest naj bo takšna, da ne pride do vznemirjanja, ki bi lahko ogrozilo živalske vrste;
- če se izkaže, da je zaradi prometa, gradnje ali vzdrževanja gozdnih prometnic ogroženo ohranjanje populacij živali ali rastlin močno ogroženih vrst (po rdečem seznamu kategorije EX?, E in V), je treba na gozdnih cestah omejiti promet in vse ostale dejavnosti.

SKLADIŠČENJE LESA

- Skladiščenje lesa v neposredni bližini vodotoka, v strugah in v drugih vodnih ekosistemih ni dopustno;
- ob gozdnih prometnicah je možno predvideti le začasno skladiščenje lesa.

UPORABA FITOFARMACEVTSKIH SREDSTEV

- Uporaba fitofarmaceutskih sredstev naj bo čim manjša, uporabljajo naj se naravna sredstva, ki ciljno vplivajo na določeno vrsto;
- uporaba feromonov naj se v primeru dokazanega škodljivega vpliva na naravo oziroma na neciljno živalsko vrsto umakne iz uporabe.

DOSELITEV (je vnos rastlin in živali v ekosistem, v katerem rastline in živali te vrste že živijo)

- Doseljavanje tujerodnih (alohtonih) vrst mora biti spremljano, strokovno argumentirano in nadzorovano ter ne sme ogrožati naravnega ravnovesja in ugodnega stanja populacij avtohtonih vrst rastlin in živali.

NASELITEV (je vnos rastlin ali živali v ekosistem, v katerem rastline ali živali te vrste niso bile nikoli prisotne)

- V ekosistem se ne vnaša tujerodnih vrst. Pristojno ministrstvo s soglasjem ministrstva, pristojnega za varstvo narave, lahko izjemoma dovoli naselitev tujerodnih vrst, če se v postopku presoje tveganja za naravo ugotovi, da poseg v naravo ne bo ogrozil naravnega ravnovesja ali sestavin biotske raznovrstnosti;
- izjemoma je možna ponovna naselitev določene avtohtone vrste v ekosistem, kjer je ta vrsta že nekoč živela.

IZOBRAŽEVANJE

- Pri izobraževanju lastnikov gozdov in javnosti naj se poudari tudi pomen ohranitve biotske raznovrstnosti in ukrepe ohranjanja biotske raznovrstnosti.

Ukrepi v okolju so potrebni za vse prostoživeče živali, predvsem pa za redke in ogrožene vrste. Samo prepoved lova, ki je le pasivno varstvo, za večino vrst ni rešitev. Treba je ukrepati v najbolj prizadetih in skrčenih habitatih.

Gozdni sestoji

- Ohranjanje posameznih osebkov in skupin starejšega drevja (vse vrste);
- puščanje takih osebkov in skupin dve proizvodni dobi (vse vrste);
- puščanje po eno debelejšo drevo glavnih vrst v oddelku do propada;
- z izbiro in zaščito omogočiti ohranjanje manj pogostih vrst v vseh sestojih;
- ohranjati vse grmovne vrste;
- ohranjati votlo in suho drevje;
- zniževati intenzivnost in pogostost del;
- ohranjanje živih dreves z dupli;
- ohranjanje vseh dreves z gnezdi premera nad 40 cm;
- zaščita gnezd redkih vrst ter kolonijska gnezdišča;
- jesenski posek jelk za prehrano divjadi preko zime.

Vodne kotanje in izviri v gozdu

- V polmeru ene do dveh drevesnih višin ohranjati tesen sklep krošenj odraslih dreves;
- skozi ta območja ne graditi vlak in spravljati les in zmanjšati intenzivnost v celotnem zbirnem območju.

Gozdovi ob potokih, rekah in jezerih in močvirnih habitatih

- Ob bregovih prepuščati vegetacijo naravnemu razvoju, sečnja dreves le izjemoma;
- del naravno padlega drevja puščati v vodni strugi;
- na in ob teh površinah ne graditi vlak in ne izvajati spravila lesa;
- ne dovoljevati gradenj;
- v prvi polovici leta omejiti dejavnost v teh območjih;
- ohranjanje pestre grmovne sestave in plodonosnih vrst.

Omejki in posamezna drevesa v kmetijski (kulturni) krajini

- Uveljavljanje varstvenega režima za posamezna drevesa in skupine drevja;
- gozdni rob, gozdni ostanki, omejki, posamezna drevesa – ohranjanje pestre grmovne sestave in plodonosnih vrst.

Stene, udorne jame in vhodi jam

- V bližini omejiti gozdarsko dejavnost;
- ne graditi vlak in cest v njihovi neposredni bližini (30 – 60 m, oziroma 1 do 2 drevesni višini v premeru);
- izvajati sečnjo v širši okolici v drugi polovici leta;
- zmanjšana intenziteta sečnje nad kraškimi jamami.

Drugi posebni habitati (habitati vseh redkih vrst)

- Mir v reproduktivnem obdobju vrste;
- ohranitev čimbolj naravnih habitatov.

Časovna razporeditev del v gozdu glede na pomembne živalske habitate

- Dela na pridobivanju gozdnih sortimentov naj se izvajajo najbolj intenzivno od avgusta do januarja razen v zimovališčih in zimskih staniščih, kjer v jesenskem in zimskem času ne izvajamo del;
- v mesecih od februarja do julija (reproduktivno obdobje) zmanjšamo sečnjo na minimum, izvajamo jo le v objektih z manjšo prisotnostjo vrst (drogovnjak). V tem času se načeloma izvajajo gozdnogojitvena dela, razen v habitatih, kjer so v tem času postavljene omejitve;
- gozdne gradnje izvajamo izven reproduktivnega obdobja (predvsem v drugi polovici leta).

Poleg naštetih ukrepov se v gozdnem prostoru izvajajo tudi ukrepi, ki se v določeni meri sofinancirajo iz državnega proračuna

- vzdrževanje in osnovanje pasišč;
 - vzdrževanje grmišč in obrečnih pasov;
 - vzdrževanje in izdelava vodnih virov v gozdu;
 - sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevja in grmovja;
 - vzdrževanje in postavitve gnezdnice;
 - ohranjanje in nega biotopa pomembnega za ohranjanje in razvoj ogroženih vrst;
- zaščita za varovanje premoženja pred zavarovanimi vrstami;

Kranj

Preglednica 1: OD - Odmrlo drevje v gospodarski enoti

Gospodarska enota	Razš. deb. r.	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj		
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.
Jelendol	A	9	1	10	3	0	3	12	1	13
	B	1	0	1	1	0	1	2	0	2
	C	0	0	0	1	0	1	1	0	1
	Skupaj	10	1	11	5	0	5	15	1	16
Cerklje	A	16	11	27	10	6	16	26	17	43
	B	5	3	8	1	2	3	6	5	11
	C	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Skupaj	21	14	35	11	8	19	32	22	54
Poljane	A	32	38	70	2	6	8	34	44	78
	B	0	2	2	0	0	0	0	2	2
	C	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Skupaj	32	40	72	2	6	8	34	46	80
Sovodenj	A	11	24	35	7	11	18	18	35	53
	B	1	6	7	1	2	3	2	8	10
	C	0	1	1	0	0	0	0	1	1
	Skupaj	12	31	43	8	13	21	20	44	64
Povprečje štirih enot	A	18	20	37	6	6	12	23	26	49
	B	2	3	5	1	1	2	3	4	7
	C	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Skupaj	19	23	42	7	7	14	26	30	56

S preglednice 26 je razvidno, da je povprečno 56 odmrlih dreves na hektar oziroma okrog 5 % glede na lesno zalogo. Od tega je $\frac{1}{4}$ odmrlih dreves še stoječih, $\frac{1}{4}$ pa ležečih. Prevladuje drevje prvega debelinskega razreda, medtem ko debelih dreves ni.

Usmeritve za ohranjanje in krepitev biotske raznovrstnosti SEČNJA IN SPRAVILO LESA

- Posegi naj se izvajajo tako, da se ohranja ugodno stanje vseh avtohtonih vrst v gozdnem ekosistemu.
- Sečnja in spravilo lesa naj se opravljata v času in na način, ki je za živalske vrste čim manj moteč. Dela naj se izvajajo izven gnezditvene sezone ogroženih vrst ptic in stran od bližin mest kjer polegajo mladiče ostale zavarovane živalske vrste. V času sezonskih selitev dvoživk naj se prilagodi promet na cestah.
- Gozdovi naj se pomlajujejo naravno in malopovršinsko, obnova s sajenjem pa je ukrep v razmerah, ko je proces naravne obnove gozda otežen. Pri obnavljanju sestojev s sajenjem je treba uporabljati sadike rastišču primernih vrst in ustreznih provenienc.
- Izvaja naj se postopna premena monokulturnih nasadov v raznodobni raznovrstni gozd v skladu s primarnimi gozdnimi združbami območja.
- Zaraščajoče se površine na vseh ekološko labilnih oziroma ranljivih tleh naj se prepusti naravnemu razvoju v smeri gozda.
- V gozdu naj se iz gospodarjenja izloči večje število manjših površin (ekocelice) z namenom ohranjanja in povečevanja biotske pestrosti gozdnega prostora.
- V gozdu naj se načrtno pušča plodonosno drevje, drevje z dupli, debelo drevje, staro drevje, odmrlo in odmirajoče drevje ter drugo odmrlo biomaso. Predeli gozda v območju pomembnih življenjskih prostorov redkih in ogroženih rastlinskih in živalskih vrst naj se kot naravna zatočišča teh organizmov načrtno prepuščajo naravnemu razvoju oziroma oblikujejo s prilagojenim gospodarjenjem.
- Ohranja in povečuje naj se delež strnjenih gozdnih površin.
- Ohranjajo naj se nižinski gozdovi ter oblikujejo koridorji drevja v kmetijski krajini za povezavo in razvoj gozdnih ekosistemov.
- Mokrišča v gozdu naj se obravnavajo kot pomemben ekosistem in temu primerno naj bo prilagojeno gospodarjenje. Prav tako naj se ohranjajo manjšinske gozdne združbe in redkejša drevesna in grmovna vrsta.
- Delež starejših sestojev in dreves naj se ohranja na primerno visoki ravni, ki bo omogočala ohranitev vrst, ki so vezane na take tipe sestojev.
- Puferske cone okoli pragozdnih rezervatov naj se postopoma širijo.

- Pri sečnji in spravilu lesa je treba uporabljati okolju prijazna tehnična sredstva, ki v najmanjši možni meri vplivajo na naravo (npr.:spravilo lesa z žičnico). Pri izvajanju del v gozdovih je treba uporabljati biorazgradljiva olja. Stroji in naprave naj bodo tehnično brezhibni, ne smejo puščati oljnih sledi.
- Pri gospodarjenju z gozdovi je treba ohraniti ali vzpostaviti naravne sestave gozdnih življenjskih združb in krepiti vsestransko odpornost gozdov.

GRADNJA IN VZDRŽEVANJE GOZDNIH PROMETNIC

- Gradnja in vzdrževanje gozdnih prometnic naj poteka v času in na način, ki je za živali najmanj moteč. Dela naj se izvajajo izven gnezditvene sezone ogroženih vrst ptic in stran od bližine mest kjer polegajo mladiče ostale zavarovane živalske vrste.
- Prometnice ne smejo prizadeti vodnih ekosistemov.
- Gozdne ceste naj se ne trasirajo v gozd z velikimi strminami in na vodnih ekosistemih.
- Gostota gozdnih cest naj bo takšna, da ne pride do vznemirjanja, ki bi lahko ogrozilo živalske vrste.
- Če se izkaže, da je zaradi prometa, gradnje ali vzdrževanja gozdnih prometnic ogroženo ohranjanje populacij živali ali rastlin močno ogroženih vrst (po rdečem seznamu kategorije EX, E in V), je treba na gozdnih cestah omejiti promet in vse ostale dejavnosti.

SKLADIŠČENJE LESA

- Skladiščenje lesa v neposredni bližini vodotoka, v strugah in v drugih vodnih ekosistemih ni dopustno.
- Ob gozdnih prometnicah je možno predvideti le začasno skladiščenje lesa.

UPORABA FITOFARMACEVTSKIH SREDSTEV

- Uporaba fitofarmaceutskih sredstev naj bo čim manjša, uporabljajo naj se naravna sredstva, ki ciljno vplivajo na določeno vrsto.
- Uporaba feromonov naj se v primeru dokazanega škodljivega vpliva na naravo oziroma na neciljno živalsko vrsto umakne iz uporabe.

Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali

Gozdni sestoji

- ohranjanje posameznih osebkov in skupin starejšega drevja (vse drevesne vrste),
- puščanje takih osebkov in skupin dve proizvodni dobi (vse vrste),
- puščanje po enega debelejšega drevesa glavnih vrst v oddelku do propada,
- z izbiro in zaščito omogočiti ohranjanje manj pogostih vrst v vseh sestojih,
- ohranjati vse grmovne vrste,
- ohranjanje votlega in suhega drevja,
- zniževati intenzivnost in pogostost del,
- ohranjanje živih dreves z dupli,
- ohranjanje (puščanje) vseh dreves, na katerih so ugotovljena gnezda premera nad 40 cm,
- zaščita gnezd redkih vrst, ter kolonijska gnezdišča,
- jesenski posek dela s planom določenega poseka jelk za prehrano divjadi preko zime.

Vodne kotanje in izviri v gozdu

- ob vodnih kotanjah in izvirih (v polmeru ene do dveh drevesnih višin) ohranjati tesno sklenjen sklep krošnji odraslih dreves,
- skozi ta območja ne graditi vlak in opravljati spravila, nižja intenzivnost sečenj v celotnem zbirnem območju.

Gozdovi ob potokih, rekah in jezerih ter drugih močvirnih habitatih

- ob bregovih prepuščati vegetacijo naravnemu razvoju in sekati drevje le izjemoma,
- del naravno padlega drevja puščati v vodni strugi,
- na in direktno ob teh površinah ne graditi vlak in ne izvajati spravila,
- ne dovoljevati gradenj,
- v prvi polovici leta omejiti dejavnost v teh območjih,
- ohranjanje pestre grmovne sestave in plodonosnih vrst

Omejki in posamezna drevesa v kmetijski (kulturni) krajini

- uveljavljanje varstvenega režima za posamezna drevesa ter skupin drevja,
- gozdni rob, gozdni ostanki, omejki, posamezna drevesa - ohranjanje pestre grmovne sestave in plodonosnih vrst.

Stene, udorne jame in vhodi jam

- v bližini teh krajev omejiti gozdarsko dejavnost,
- ne graditi vlak in cest v njihovi neposredni bližini (30-60m, oziroma eno do dve drevesni višini v premeru),

- izvajati sečnjo v širši okolici v drugi polovici leta,
- zmanjšana intenziteta sečnje nad kraškimi jamami.

Druzi posebni habitati (habitati vseh redkih vrst)

- mir v reproduktivnem obdobju vrste,
- ohranitev čimbolj naravnih habitatov.

Časovna razporeditev del v gozdu glede na pomembne živalske habitate

- dela na pridobivanju gozdnih sortimentov naj se izvajajo najbolj intenzivno od avgusta - januarja razen v zimovališčih in zimskih staniščih, kjer v jesenskem in zimskem času ne izvajamo del,
- v mesecih februar - julij (reproduktivno obdobje) zmanjšamo sečnjo na minimum in jo lociramo, kjer je prisotnih najmanj vrst (drogovnjaki). V tem času se načeloma izvajajo gozdnogojitvena dela, razen v habitatih, kjer so v tem času postavljene omejitve,
- gozdne gradnje izvajamo izven reproduktivnega obdobja (predvsem v 2. polovici leta)

Poleg naštetih ukrepov se v gozdnem prostoru izvajajo tudi ukrepi za vzdrževanje okolja prostoživečih divjih živali, ki so sofinancirana s strani države in sicer:

- vzdrževanje in osnovanje pasišč v gozdu
- vzdrževanje grmišč in obrečnih pasov
- vzdrževanje in izdelava vodnih virov v gozdu
- sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevja in grmovja
- vzdrževanje in postavitve gnezdnic
- ohranjanje in nega biotopa pomembnega za ohranjanje in razvoj ogroženih vrst
- zaščita za varovanje premoženja pred zavarovanimi zvermi.

Ljubljana

Predeli s poudarjeno biotopsko funkcijo (4,4% gozdnega prostora ima 1. stopnjo poudarjenosti, 10,2% pa 2. stopnjo) so dokaj enakomerno razporejeni po vsem območju. Na manj poseljenih območjih ter v večjih gozdnih kompleksih prevladujejo zimovališča, kali, mirne cone in ob njih npr. v GGE Kamniška Bistrica rastišča divjega petelina in ruševca. Na drugi strani so v bolj poseljenih predelih ter ob nižinskih vodotokih pomembni in zaradi tega izločeni redki ekosistemi ter manjše gozdne površine, ki prispevajo k pestrosti gozda ali krajine.

Preglednica 2: OD - Odmrlo drevje

Razš. deb. r.	Stoječe drevje (št.dreves/ha)			Ležeče drevje (št.dreves/ha)			Skupaj (št.dreves/ha)		
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.
A	6	6	12	8	9	17	14	15	29
B	1	1	2	1	2	3	2	3	5
C	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	7	7	14	9	11	20	16	18	34

(V prikaz so zajeti gozdovi, ki smo ji lesno zalogo ugotavljali s stalnimi vzorčnimi ploskvami.) Podatki v preglednici so ugotovljeni na podlagi vzorca 8 načrtov, izdelanih skladno z novim pravilnikom.

Ocenjujemo, da je odmrlega drevja, ki je pomembno iz biotopskega vidika, dovolj, morda celo preveč, kot posledica nezadostne sanacije naravnih ujm, ki so prizadele gozdove našega območja v zadnjem desetletju. V povprečju evidentiranega odmrlega stoječega drevja je bistveno več (dvakrat toliko), kot je opredeljeno v »Splošnih napotkih za varovanje naravne dediščine v gozdnem prostoru«, ki smo jih pridobili od Ljubljanskega regionalnega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine. Tudi glede debelinske strukture odmrlo drevje ustreza zgoraj navedenim napotkom.

Biotopska funkcija

Zagotavlja se ohranitev in razvoj manjšinskih ekosistemov ter vseh, še posebej pa minoritetnih, zaščitenih in ogroženih drevesnih, grmovnih in drugih rastlinskih vrst. Posebna skrb velja plodonosnim vrstam.

Zaradi varovanja avtohtonih rastlinskih združb in krajinsko-estetskih kvalitet prostora, vnašanje neavtohtonih rastlinskih in živalskih vrst in nasadov monokultur ni dopustno.

Skrbi se za ugodne pogoje za obstoj ogroženih rastlinskih in živalskih vrst.

Zaradi vzpostavljanja primernih habitatov živalskih vrst se v sestojih izbira posamezna drevesa ali majhne skupinice drevja, ki se jih pušča do pozne starosti oz. do starosti dveh proizvodnih dob. Pušča se prihranjence, semenjake. Naravnemu razvoju in razkroju se prepusti v vsakem oddelku vsaj eno drevo debeline nad 50 cm. V sestojih naj ostane vsaj od 0,5% do 3% odmrle lesne mase.

Votla drevesa in posamezne sušice se ohrani kot življenjski prostor duplarjev. Po potrebi se namesti gnezdnice, le-te se redno vzdržuje. Pušča se vsa drevesa z gnezdi premera nad 40 cm. Del dreves, označenih za posek, zlasti jelk in z bršljanom obraslih dreves, se pušča za zimsko sečnjo, za prehrano divjadi.

Posebna pozornost velja ohranitvi mravljišč.

Skrbeti je potrebno za neokrnjen, razgiban gozdni rob.

Ohranja se gozdne otoke, omejke, posamezna drevesa in skupine dreves izven gozda.

Preprečuje se zaraščanje in pogozdovanje jas, skrbi se za redno vzdrževanje teh površin.

Izloči se mrežo ekocelic kot površin, prepuščenih naravnemu razvoju. Ekocelice se podrobno locira in opiše v gozdnogojitvenih načrtih. Osnuje se jih v debeljakah, ob nereguliranih strugah in drugih vodnih in mokrotnih ekosistemih ali drugje.

Odmrta drevesa, ki ne povzročajo poplavljanja, se pušča v strugah.

Mokrotne ekosisteme se vzdržuje s košnjo. Prepovedana je uporaba gnojil, pesticidov in drugih vodnemu okolju škodljivih snovi. V predelih z 2. stopnjo poudarjenosti funkcije se gozdne prometnice načrtuje izven teh ekosistemov.

V pomladanskih mesecih v mladju, gošči in starih sestojih ni dopustno nikakršno poseganje (gozdnogojitvena dela, sečnja, spravilo, prevoz lesa, gradbena dela) zaradi reprodukcijske dobe živali. Čas dela v gozdu se prilagodi tako, da to ne moti ptic pri gnezdenju, drugih živali pa pri paritvi in vzreji mladičev, t.j. zlasti v času od 1.

marca do 30. junija. Prav tako niso dopustna dela v zimovališčih rastlinojede divjadi od 1. decembra do 31. marca.

V predelih s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije se ne gradi infrastrukturnih in drugih objektov.

Izjava se neposredni nadzor glede na vsebino Zakona o ohranjanju narave (Ur. l. RS 56/99).

0.1.1 Usmeritve za ohranjanje in krepitev biotske raznovrstnosti

Zakon o ohranjanju narave določa ukrepe varstva biotske raznovrstnosti in sistem varstva naravnih vrednot z namenom prispevati k ohranjanju narave. Ukrepi ohranjanja biotske raznovrstnosti so ukrepi, s katerimi se ureja varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, vključno z njihovim genskim materialom in habitatami ter ekosistemi, in omogoča trajnostno rabo sestavin biotske raznovrstnosti ter zagotavlja ohranjanje naravnega ravnovesja.

Po zakonu je prosto živeče živalske in rastlinske vrste prepovedano iztrebiti, posegati v populacije in njihove habitate do take mere, da je vrsta ogrožena, rastline ali živali namerno, brez opravičljivega razloga, ubijati, poškodovati, odvzemati iz narave ali vznemirjati ter uničevati ali poškodovati habitate populacij vseh prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst. Pri posegih v naravo oziroma v habitat populacij prosto živečih rastlinskih ali živalskih vrst mora vsakdo uporabljati načine, metode in tehnične pripomočke, ki prispevajo k ohranjanju ugodnega stanja vrste.

Eden od ukrepov varstva rastlinskih in živalskih vrst, ki ga določa zakon, je tudi opredelitev ogroženih vrst v rdeči seznam ogroženih rastlinskih in živalskih vrst, v katerem so vrste razporejene po kategorijah ogroženosti. Stanju ogroženosti vrste se določi ustrezen ukrep za izboljšanje stanja (npr. omogočanje in vzpostavljanje primernih mest za reprodukcijo, gojenje, doseljevanje in ponovno naseljevanje).

Trajnostno gospodarjenje s prosto živečimi rastlinskimi in živalskimi vrstami se z usmeritvami in ukrepi določeni v tem načrtu, zagotavlja ob upoštevanju proizvodnih in socialnih funkcij tako, da se upoštevajo ekosistemske in biogeografske značilnosti vrste ali populacije, ki so pomembne za ohranitev ugodnega stanja vrste.

Naravovarstvene smernice za gozdarstvo, ki smo jih v postopku izdelave pridobili od Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave, prikazujejo usmeritve, izhodišča in pogoje za ohranjanje biotske raznovrstnosti in varstvo naravnih vrednot, ki so določeni v predpisih in aktih, izdanih na podlagi zakona o ohranjanju narave in se obvezno upoštevajo pri urejanju prostora, rabi naravne dobrine in varstvu nepremične kulturne dediščine.

Naravne vrednote

Naravne vrednote obsegajo vso naravno dediščino na območju Gozdnogospodarskega območja Ljubljana. Podatke o vseh objektih naravne (in kulturne) dediščine v gozdnem prostoru, ki smo jih pri izdelavi tega načrta pridobili od bivših regionalnih zavodov za varstvo naravne in kulturne dediščine (Ljubljana, Kranj, Celje) smo uporabili pri določanju in vrednotenju funkcij gozdov in pri določanju ciljev, usmeritev in ukrepov na vseh nivojih načrtovanja. Naravna vrednota je poleg redkega, dragocenega ali znamenitega naravnega pojava tudi drug vredni pojav, sestavina oz del žive ali nežive narave, naravno območje ali del naravnega območja, ekosistem, krajina ali oblikovana narava. Naravne vrednote so geološki pojavi, minerali in fosili ter njihova nahajališča, površinski in podzemski kraški pojavi, podzemске jame, soteske in tesni ter drugi geomorfološki pojavi, ledeniki in oblike ledeniškega delovanja, izviri, slapovi, brzice, jezera, barja, potoki in reke z obrežji, rastlinske in živalske vrste, njihovi izjemni osebki ter njihovi življenjski prostori, ekosistemi krajina in oblikovana narava. S sistemom varstva naravnih vrednot se zagotavljajo pogoji za ohranitev lastnosti naravnih vrednot oziroma naravnih procesov, ki te lastnosti vzpostavljajo oziroma ohranjajo, ter pogoji za ponovno vzpostavitev naravnih vrednot.

Zavarovana območja

Zavarovana območja so eden najpomembnejših varstvenih ukrepov za celovito ohranjanje narave. So hkrati vozlišča ekološkega omrežja ter bistveni element za ohranjanje velike ekosistemske in krajinske pestrosti in raznolikosti GGO Ljubljana. K raznolikosti dodatno prispeva še razgibanost površja.

Zakon o ohranjanju narave deli zavarovana območja na ožja in širša.

Ožja zavarovana območja so strogi naravni rezervat (po vsebini sodijo sem gozdni rezervati), naravni rezervat in naravni spomenik.

Širša zavarovana območja so narodni park, regijski park in krajinski park.

Strožji varstveni režimi, ki praviloma izključujejo človekove dejavnosti, so omejeni na površine strogega naravnega rezervata in osrednje območje narodnega parka. Ostale kategorije z režimi, ki ohranjajo biotsko raznovrstnost, krajinsko pestrost in naravne vrednote, predvsem podpirajo trajnostno gospodarjenje z naravnimi dobrinami in tako zagotavljajo temeljne razvojne interese lokalnega prebivalstva.

Ekološko pomembna območja in posebna varstvena območja

Ekološko pomembna območja so tista območja, ki so z vidika biotske raznovrstnosti posebej pomembna. Po vsebini so to :

- območja habitatnih tipov, ki so biotsko izjemno raznovrstni ali dobro ohranjeni, kjer so habitati ogroženih ali endemičnih prosto živečih rastlinskih ali živalskih vrst in habitati vrst, ki so mednarodno pomembni po merilih ratificiranih mednarodnih pogodb ali ki drugače prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti,
- območja habitatnega tipa ali večje ekosistemske enote, ki pomembno prispevajo k ohranjanju naravnega ravnovesja s tem, da so glede na druga ekološko pomembna območja uravnoteženo biogeografsko razporejena in sestavljajo ekološko omrežje,
- habitati vrst, ki so varovane na podlagi ratificiranih mednarodnih pogodb in predpisov EU,
- selitvene poti živali,
- območja, ki bistveno prispevajo k genski povezanosti populacij prosto živečih rastlinskih ali živalskih vrst.
- V GGO Ljubljana so potencialna naslednja območja: Ljubljansko barje, Planinsko polje, Kamniško – Savinjske Alpe, soteska Save od Zagorja do Zidanega mostu.

Varstvene usmeritve za tako rabo in izkoriščanje naravnih dobrin, ki ohranja biotsko raznovrstnost, naravno ravnovesje in varuje ekosisteme

Podane varstvene usmeritve so splošne in veljajo za vse aktivnosti, povezane z rastlinskimi in živalskimi vrstami, na celotnem gozdnogospodarskem območju Ljubljana.

Ob upoštevanju dejstva, da raba in izkoriščanje naravnih dobrin pomembno vplivata na biotsko raznovrstnost katere cilj je poleg ohranjanja biotske raznovrstnosti med drugim tudi trajnostna uporaba sestavin narave, podajamo varstvene usmeritve po vsebinskih sklopih kot so navedeni.

SEČNJA IN SPRAVILO LESA

- Posegi naj se izvajajo tako, da se ohranja ugodno stanje vseh avtohtonih vrst v gozdnem ekosistemu.
- Sečnja in spravilo lesa naj se opravljata v času in na način, ki je za živalske vrste čim manj moteč. Dela naj se izvajajo izven gnezditvene sezone ogroženih vrst ptic in stran od bližin mest kjer polegajo mladiče ostale zavarovane živalske vrste. V času sezonskih selitev dvoživk naj se prilagodi promet na cestah.
- Gozdovi naj se pomlajujejo naravno in malopovršinsko, obnova s sajenjem pa je ukrep v razmerah, ko je proces naravne obnove gozda otežen. Pri obnavljanju sestojev s sajenjem je treba uporabljati sadike rastišču primernih vrst in ustreznih provenienc.
- Izvaja naj se postopna premena monokulturnih nasadov v raznodobni raznovrstni gozd v skladu s primarnimi gozdnimi združbami območja.
- Zaraščajoče se površine na vseh ekološko labilnih oziroma ranljivih tleh naj se prepusti naravnemu razvoju v smeri gozda.
- V gozdu naj se iz gospodarjenja izloči večje število manjših površin (ekocelice) z namenom ohranjanja in povečevanja biotske pestrosti gozdnega prostora.
- V gozdu naj se načrtno pušča plodonosno drevje, drevje z dupli, debelo drevje, staro drevje, odmrlo in odmirajoče drevje ter drugo odmrlo biomaso. Predeli gozda v območju pomembnih življenjskih prostorov redkih in ogroženih rastlinskih in živalskih vrst naj se kot naravna zatočišča teh organizmov načrtno prepuščajo naravnemu razvoju oziroma oblikujejo s prilagojenim gospodarjenjem.
- Ohranja in povečuje naj se delež strnjenih gozdnih površin.
- Ohranjajo naj se nižinski gozdovi ter oblikujejo koridorji drevja v kmetijski krajini za povezavo in razvoj gozdnih ekosistemov.
- Mokrišča v gozdu naj se obravnavajo kot pomemben ekosistem in temu primerno naj bo prilagojeno gospodarjenje. Prav tako naj se ohranjajo manjšinske gozdne združbe in redkejše drevesne in grmovne vrste.
- Delež starejših sestojev in dreves naj se ohranja na primerno visoki ravni, ki bo omogočala ohranitev vrst, ki so vezane na take tipe sestojev.
- Puferske cone okoli pragozdnih rezervatov naj se postopoma širijo.
- Pri sečnji in spravilu lesa je treba uporabljati okolju prijazna tehnična sredstva, ki v najmanjši možni meri vplivajo na naravo (npr.:spravilo lesa z žičnico). Pri izvajanju del v gozdovih je treba uporabljati biorazgradljiva olja. Stroji in naprave naj bodo tehnično brezhibni, ne smejo puščati oljnih sledi.
- Pri gospodarjenju z gozdovi je treba ohraniti ali vzpostaviti naravne sestave gozdnih življenjskih združb in krepiti vsestransko odpornost gozdov.

GRADNJA IN VZDRŽEVANJE GOZDNIH PROMETNIC

- Gradnja in vzdrževanje gozdnih prometnic naj poteka v času in na način, ki je za živali najmanj moteč. Dela naj se izvajajo izven gnezditvene sezone ogroženih vrst ptic in stran od bližine mest kjer polegajo mladiče ostale zavarovane živalske vrste.
- Prometnice ne smejo prizadeti vodnih ekosistemov.
- Gozdne ceste naj se ne trasirajo v gozd z velikimi strminami in na vodnih ekosistemih.
- Gostota gozdnih cest naj bo takšna, da ne pride do vznemirjanja, ki bi lahko ogrozilo živalske vrste.
- Če se izkaže, da je zaradi prometa, gradnje ali vzdrževanja gozdnih prometnic ogroženo ohranjanje populacij živali ali rastlin močno ogroženih vrst, je treba na gozdnih cestah omejiti promet in vse ostale dejavnosti.

SKLADIŠČENJE LESA

- Skladiščenje lesa v neposredni bližini vodotoka, v strugah in v drugih vodnih ekosistemih ni dopustno.
- Ob gozdnih prometnicah je možno predvideti le začasno skladiščenje lesa.

UPORABA FITOFARMACEVTSKIH SREDSTEV

- Uporaba fitofarmacevtskih sredstev naj bo čim manjša, uporabljajo naj se naravna sredstva, ki ciljno vplivajo na določeno vrsto.
- Uporaba feromonov naj se v primeru dokazanega škodljivega vpliva na naravo oziroma na neciljno živalsko vrsto umakne iz uporabe.

DOSELITEV (je vnos rastlin in živali v ekosistem, v katerem rastline in živali te vrste že živijo)

- Doseljivanje tujerodnih (alohtonih) vrst mora biti spremljano, strokovno argumentirano in nadzorovano ter ne sme ogroziti naravnega ravnovesja in ugodnega stanja populacij avtohtonih vrst rastlin in živali.

NASELITEV (je vnos rastlin ali živali v ekosistem, v katerem rastline ali živali te vrste niso bile nikoli prisotne)

- V ekosistem se ne vnaša tujerodnih vrst. Pristojno ministrstvo s soglasjem ministrstva, pristojnega za varstvo narave, lahko izjemoma dovoli naselitev tujerodnih vrst, če se v postopku presoje tveganja za naravo ugotovi, da poseg v naravo ne bo ogrozil naravnega ravnovesja ali sestavin biotske raznovrstnosti.
- Izjemoma je možna ponovna naselitev določene avtohtone vrste v ekosistem, kjer je ta vrsta že nekoč živel.

IZOBRAŽEVANJE

- Pri izobraževanju lastnikov gozdov in javnosti naj se poudari tudi pomen ohranitve biotske raznovrstnosti in ukrepe ohranjanja biotske raznovrstnosti.

Usmeritve za živalske in rastlinske vrste

Živali vrst, ki so zavarovane z uredbo o zavarovanju ogroženih živalskih vrst (UL RS, št.57/93, 61/93, 69/00), se ne lovi in ne vznemirja, prav tako se ne uničuje njihovih razvojnih oblik. V njihov življenjski prostor ni dovoljeno naseljevati novih vrst, ki bi lahko ogrozile živali zavarovanih vrst. Prepovedano je uničevati njihova gnezda in legla.

Rastline, ki so zavarovane po odlok o zavarovanju redkih in ogroženih rastlinskih vrst (Uradni list SRS, št.15/76), je prepovedano uničevati (trgati, ruvati, izkopavati, obsekavati, sekati), prenašati z naravnih rastišč, prodajati ter izvažati ali odnašati v tujino.

Gobe redkih ali ogroženih samoniklih gliv, ki so zavarovane z uredbo o varstvu samoniklih gliv (Uradni list RS, št. 57/98) je prepovedano nabirati ali namerno uničevati. Prav tako je prepovedano namerno uničevanje gob in podgobja ter nabiranje podgobja vseh vrst samoniklih gliv. V osrednjih območjih narodnih in regijskih parkov ter v naravnih in gozdnih rezervatih je prepovedano nabiranje ali namerno uničevanje gob vseh vrst samoniklih gliv. Po zakonu je prosto živeče živalske in rastlinske vrste prepovedano iztrebiti, posegati v populacije in njihove habitate do take mere, da je vrsta ogrožena, rastline ali živali namerno, brez opravičljivega razloga, ubijati, poškodovati, odvzeti iz narave ali vznemirjati ter uničevati ali poškodovati habitate populacij vseh prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst.

Pri posegih v naravo oziroma v habitat populacij prosto živečih rastlinskih ali živalskih vrst mora vsakdo uporabljati načine, metode in tehnične pripomočke, ki prispevajo k ohranjanju ugodnega stanja vrste.

Eden od ukrepov varstva rastlinskih in živalskih vrst je tudi opredelitev ogroženih vrst v rdeči seznam ogroženih rastlinskih in živalskih vrst, v katerem so vrste razporejene po kategorijah ogroženosti.

Varstvene smernice za ohranitev habitatnih tipov

Eden od načinov ohranjanja biotske raznovrstnosti je tudi priprava varstvenih smernic za ohranitev habitatnih tipov in habitatov vrst v ugodnem stanju. Habitatni tip, to je biotopsko ali biotsko značilna in prostorsko zaključena enota ekosistema. V GGO Ljubljana so predvideni naslednji habitatni tipi : sladke tekoče in stoječe celinske vode, grmišča in travišča, gozdovi (listopadni, mešani, obrečni in močvirni), v kmetijski in kulturni krajini pa drevoredi, mejice, gozdni otoki in podeželski mozaik.

Dejavnosti in posege v vseh habitatnih tipih se izvaja ob kar največjem upoštevanju življenjskih ritmov in potreb prosto živečih rastlin in živali, tako da se ne siromaši število vrst ter, da se ne slabša življenjskih razmer rastlinskih in živalskih vrst ter njihovih življenjskih prostorov.

Sladke in ostale celinske vode

- Struge, obrežja, dna sladkih voda se ohranja v čim bolj naravnem stanju.
- Ohranja se naravna sestava vodne in obvodne flore in favne in čim bolj naravna struktura populacij ter preprečuje nenadzorovano vnašanje tujerodnih rastlinskih in živalskih vrst.
- Ohranja se naravna osenčenost oz. osončenost.

Grmišča in travišča

- Ohranja naj se primerna površina grmišč v krajinah, kjer grmišča kot habitati pomembno prispevajo k biotski raznovrstnosti.
- Vzdržujejo naj se travišča v gozdni krajini, ki so pomembna kot habitati prednostnih rastlinskih in živalskih vrst.
- Grmišča na gozdnih posekah naj se tam, kjer je to smiselno in mogoče, prepustijo naravnemu zaraščanju v gozd.

Gozdovi

- Ohranja se naravna sestava rastlinskih in živalskih vrst.
- Ohranja se raznolikost gozdne strukture v različnih starostnih fazah.
- Ohranja se neživa gozdna masa (npr. trhlo drevje, odpadlo listje).
- Ohranja se mir, vsaj v določenih območjih.
- Gozdne in druge sadeže se nabira na način in v količinah, ki ne vpliva negativno na rastline in živali.

Kmetijska in kulturna krajina

- Ohranjajo se živice, manjše skupine kot tudi osamljeni grmi in drevesa.
- Omogoča se naraven življenjski cikel živali, gnezdenje, poleganje mladičev ipd.

Razvojne usmeritve za varstvo ekološko pomembnih območij

Vsi posegi in dejavnosti se izvajajo tako, da se ohranjajo lastnosti območja in naravni procesi v njem ob upoštevanju varstvenih usmeritev, ki bodo naknadno določene s predpisom Vlade.

Na manjših ekološko pomembnih območjih, ki vključujejo habitate naravovarstveno pomembnih vrst, osebkov ali populacij, mikrokoridorje naravovarstveno pomembnih osebkov ali populacij in enega ali več naravovarstveno pomembnih habitatnih tipov, se praviloma, v primeru, da obstajajo druge tehnične in prostorske možnosti, ne izvaja posegov in dejavnosti, ki kakorkoli vplivajo na naravne procese in na kvaliteto prostora.

Ukrepi varstva, varstveni režimi in razvojne usmeritve za varstvo zavarovanih območij, naravne dediščine in območij predlaganih za zavarovanja

Varstveni režimi, ukrepi varstva in razvojne usmeritve za naravne vrednote (površinsko geomorfološko podzemeljsko geomorfološko, hidrološko, botanično, zoološko, ekosistemsko, oblikovano in drevesno naravno vrednoto) so podrobno podane za posamezne zvrsti vrednot v gradivu, ki smo ga prejeli od Zavoda RS za varstvo narave (Naravovarstvene smernice za gozdarstvo). Ko pa je za vrednoto sprejet akt o zavarovanju, zanjo veljajo varstveni režimi iz sprejetega odloka oz. uredbe.

Vsi posegi in dejavnosti se opravljajo tako, da se ohranjajo fizikalne, kemijske, fizične, vidne in funkcionalne lastnosti naravnih vrednot nespremenjene.

Ukrepi varstva, varstveni režimi in razvojne usmeritve za varstvo zavarovanih območij in območji predlaganih za zavarovanje

V zavarovanih območjih veljajo varstveni režimi, ki izhajajo iz sprejetih aktov o zavarovanju (zakonov, odlokov in uredb). Pri tistih zavarovanih območjih, ki imajo sprejete upravljavske načrte in razvojne programe, se upoštevajo tudi ti.

Za območja, kjer so v pripravi novi akti o zavarovanju in za tista, ki so predvidena za zavarovanje, naj se, glede na cilj bodočega zavarovanega območja, v postopku načrtovanja in usklajevanja upoštevajo značilnosti zavarovanega območja in namen zavarovanja. Za ta območja naj se smiselno upoštevajo varstveni režimi za naravne spomenike, naravne rezervate, stroge naravne rezervate in širša varstvena območja, ki jih predpisuje ZON.

0.1.2 Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali

Ukrepe za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali načrtujemo predvsem v okoljih, kjer želimo izboljšati ali ohraniti življenjske razmere ogroženim, zavarovanim in ranljivim živalskim vrstam, ter v okoljih, kjer prihaja do neuskklajenosti med rastlinsko in živalsko komponento. Ukrepe delimo v grobem na vzdrževanje grmišč, vzdrževanje travinj, vzdrževanje vodnih površin in postavitev valilnic z ostalimi deli. Dejanske potrebe po teh ukrepih v GGO Ljubljana so navedeni v predhodnji preglednici, njihova potreba po gospodarskih razredih pa je prikazana v nadaljevanju v podpoglavjih o gospodarskih razredih.

Pri ukrepu vzdrževanje travinj gre predvsem za vzdrževanje pašnikov in travnikov v gozdu ter zaraščajočih pasišč. Pri tem ukrepu in ukrepu vzdrževanje grmišč želimo izboljšati življenjski prostor rastlinojedim vrstam divjadi, predvsem v gozdovih, kjer prihaja do pretiranega objedanja mladja in s tem do delne ali popolne blokade naravne obnove gozda. Vzporedno se neguje tudi strukturiran gozdni rob, ki je zatočišče veliko živalskim

vrstam. Načrtujemo vzdrževanje grmišč na površini 48 ha, kar pri povprečnem normativu 40 ur/ha pomeni 181 dnin, ter vzdrževanje travinj na površini 200 ha, kar pri povprečnem normativu 20 ur/ha pomeni 502 dnin.

Vzdrževanje vodnih površin je pomembno za večino prostoživečih vrst živali. Za nekatere vrste (jelenjad, divji prašič) je zelo pomembno osnovanje in vzdrževanje kaluž, še posebej v predelih z veliko gozdnatostjo. Vodne površine se vzdržujejo predvsem v gozdovih na apnencu, kjer ni površinskih voda.

Postavitev valilnic je usmerjeno v sestoje, v katerih primanjkujejo naravne možnosti bivanja ptičev (pomanjkanje drevesnih dupel). Poleg postavitve valilnic pa je tudi zelo pomembno njihovo vzdrževanje.

Sajenje sadik plodonosnih vrst dreves in grmovij za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali se načrtuje v okviru gozdnogojitvenih del in predstavlja 2% vseh sadik. Pospešuje se jih v vseh sestojih, prednost pa imajo vrstno revnejši sestoji. Še posebno pomembna je njihova prisotnost na gozdnem robu. Sadike je potrebno varovati pred rastlinojedi.

Postojna

6.2.2.1.3 Biotopska funkcija

Biotopsko funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki v krajini zagotavljajo pestrost življenja oziroma so pomembni kot življenjski prostor redkih ali ogroženih rastlin in živali.

V kmetijskih krajinah Postojnske kotline, doline Pivke, Planinskega, Unškega, Cerkniskega polja, Loške doline in na Blokah imajo biotopsko funkcijo 1. stopnje gozdne zaplate in pasovi gozdnega drevja. Enako tudi obvodna drevnina ob Pivki in Nanoščici, Bloščici, Cerkniščici in drugih rečicah. Biotopska funkcija je izjemno poudarjena tudi v obrobni gozdovih presihajočih jezer na Pivki.

1. stopnja biotopske funkcije je opredeljena (točkovno) tudi v 25 do 50 m širokih pasovih ob vodnih kalužah, v t.i. ekocelicah ter na košeninah in lazih v strnjenih območjih gozdov. Za pestrost živega sveta so pomembne tudi skalne stene in udornice, v nekaterih gnezdijsko ujede in sove (npr. Votla stena na Nanosu, Unška koliševka, skalni rob nad Zabičami...). Biotopska funkcija je izjemno poudarjena v okolici medvedjih brlogov, na območjih rastišč divjega petelina ter v vseh gozdnih rezervatih v območju, kjer že več kot dve desetletji ne izvajamo gozdnogospodarskih ukrepov.

1. stopnja biotopske funkcije obsega dobrih 6.400 ha ali 7,8 % gozdov, pri tem pa številne točkovne funkcijske enote niso vštete.

2. stopnjo poudarjenosti biotopske funkcije imajo prostrani gozdovi, ki poraščajo pretežno zahodna in južna pobočja Javornikov in Snežniškega pogorja ter drugih vzpetin, kjer se divjad zadržuje predvsem v zimskem in zgodnje spomladanskem času. Ti predeli so zato opredeljeni kot zimovališča divjadi. Zaradi izboljšanja življenjskih pogojev prostoživečih živalskih vrst je biotopska funkcija poudarjena tudi na območju mirnih con, predvsem v osrednjem delu snežniških gozdov. Tudi na območju Cerkniskega jezera ter ob izvirih in potokih je ta funkcija poudarjena.

Skupna površina gozdov z 2. stopnjo biotopske funkcije je slabih 10.000 ha, kar predstavlja 12 % vsega gozdnega prostora v območju.

3. stopnjo poudarjenosti imajo vsi drugi gozdovi.

Usmeritve

Krepitev biotopske funkcije gozdov in gozdnega prostora je usmerjena k ohranjanju naravne genetske, vrstne in ekosistemske pestrosti. Zato je potrebno pozornost nameniti tudi ohranjanju »gospodarsko manj zanimivih« drevesnih vrst v gozdu, posebnim biotopom v gozdu in negozdnim površinam v gozdnem prostoru, kot tudi tistim vrstam živali, ki ne sodijo v skupino »divjad«.

Usmeritve:

- Na vsem območju je potrebno ohranjati ali izboljševati naravno vrstno pestrost sestojev. To je pomembno predvsem v spremenjenih (iglastih) sestojih, kjer pospešujemo listavce v mlajših razvojnih fazah in jih ohranjamo tudi v debeljakah. V pretežno bukovih sestojih na jelovo-bukovih rastiščih je potrebno ohranjati iglavce.
- Ohranjati in pospeševati je potrebno manjšinske drevesne vrste, še posebej plodonske vrste (jerebika, mokovec, lesnika, hruška) ter tiso kot zavarovano drevesno vrsto.
- Za ptice in male sesalce, ki gnezdijsko v duplih, je potrebno zagotoviti ustrezno število sušic:
 - v jelovo-bukovih in bukovih gozdovih:
 - 3. in 4. deb. stopnje – 3 do 6 sušic na 1 ha
 - 5. do 8. deb. stopnje – 2 do 5 sušic na 10 ha
 - nad 8. deb. stopnjo – 1 do 3 sušice na 20 ha
 - v gozdovih toploljubnih listavcev:
 - 3. in 4. deb. stopnje – 1 sušica na 1 ha
 - 5. do 8. deb. stopnje – 2 sušici na 10 ha
 - v vseh drugih gozdovih:
 - 3. in 4. deb. stopnje – 1 sušica na 1 ha
 - 5. do 8. deb. stopnje – 2 sušici na 10 ha
 - nad 8. deb. stopnjo – 1 sušica na 10 ha
- Kot sušice je potrebno puščati predvsem suha in sušeča se drevesa slabše kakovosti, drevesa, ki so bolj oddaljena od pravih poti in drevesa, ki ne predstavljajo potencialnih žarišč za razvoj podlubnikov.
- Pri označevanju drevja za posek se je potrebno v največji možni meri izogniti označitvi dreves, na katerih so dupla ali gnezda.

- Negovati in obnavljati je potrebno gozdne robove, predvsem na senožetih in lazih v gozdni krajini. Ukrepi naj bodo točkovno razpršeni, v obdobjih od 5 do 15 let. Najprimernejša je panjevska sečnja starejših grmov, puščati pa je potrebno vejnata, tršata drevesa in plodonosne vrste.
- V gozdni krajini je potrebno vzdrževati senožeti in laze s košnjo vsaj na vsaki dve leti. Izogibati se je potrebno gnojenju z dušičnimi gnojili, še bolje pa vsakršnemu gnojenju.
- Prepovedano je pogozdovanje lazov v območju strnjenih gozdov.
- Ohranjati je potrebno vodne kotanje in luže – glej tudi usmeritve za hidrološko funkcijo.
- V krogu s polmerom 50 m okrog medvedjih brlogov naj ima gozd čim bolj naravno in razgibano strukturo. V zimskem in spomladanskem času (od 1. decembra do 15. aprila) naj se v širši okolici brlogov (300 m) ne izvaja sečnje in spravila ter gojitvenih del oziroma je potrebno zagotoviti popoln mir. V bližnji okolici brlogov (vsaj 100 m) ne graditi gozdnih prometnic.
- Na območju rastišč divjega petelina je potrebno skupinsko postopno gospodariti ter oblikovati jase, sestoje starega gozda z malo polnilnega sloja in skupine iglavcev. Dela izvajati v poletnem in jesenskem obdobju (od 30. 6. do 1. 3., na zimovališčih le do 1. 12.).
- V pasu 250 m od roba rastišč divjega petelina naj se ne gradi novih gozdnih cest.
- V kmetijski in gozdnati krajini je potrebno ohranjati zaplate gozdnega drevja in grmovja, omejke in obvodno drevnino.
- Na območju zimovališč divjadi je potrebno težiti k malopovršinsko raznomerni zgradbi sestojev ter pospeševati oziroma saditi plodonosne drevesne (in grmovne) vrste v sestojih in na gozdnih robovih.
- V zimovališčih ne izvajamo gojitvenih del in sečenj v zimskih in spomladanskih mesecih (december – marec).
- Ohranjati je potrebno gozdne zaplate, pasove gozdnega drevja in grmovja, žive meje in posamezna drevesa v gozdnati in predvsem v kmetijski krajini.

KOČEVJE

Biotopska funkcija

Ukrepi naj bodo malopovršinski, ponekod brez ukrepov. Sečnja in spravilo lesa naj se opravita v času in na način, ki je za živalske vrste čim manj moteč. Dela naj se izvajajo izven gnezditvene sezone ogroženih vrst ptic in stran od bližin mest, kjer polegajo mladiče ostale zavarovane živalske vrste. Izvaja naj se košnja gozdnih jas, pospešuje pestra naravna grmovna in drevesna sestava, ohranja naj se vodne vire in mokrišča, varuje naj se vse posebne habitate.

Upoštevat je potrebno tudi usmeritve, zapisane pod usmeritve za hidrološko funkcijo - točka B in funkcijo varovanja naravne in kulturne dediščine. Podrobnejše usmeritve so zapisane tudi v poglavju 6.2.3 Usmeritev za krepitev biotske pestrosti.

Posegi v gozd in gozdni prostor morajo biti naravnani tako, da se ohranja ugodno stanje vseh avtohtonih vrst v gozdnem ekosistemu. Delež starejših sestojev in dreves naj se ohranja na primerno visoki ravni, ki bo omogočala ohranitev vrst, ki so vezane na take tipe sestojev. Pri gospodarjenju z gozdovi je treba ohraniti ali vzpostaviti naravne sestave gozdnih življenjskih združb in krepiti vsestransko odpornost gozdov.

Dela v gozdu naj se opravijo v času in na način, ki je za živalske vrste čim manj moteč. Dela naj se izvajajo izven gnezditvene sezone ogroženih vrst ptic in stran od bližin mest, kjer polegajo mladiče ostale zavarovane živalske vrste. Pri gospodarjenju z gozdom je zelo pomembno ohranjanje odmrlega, delno odmrlega in votlega drevja. Še zlasti debelega odmrlega drevja.

Če se izkaže, da je zaradi prometa, gradnje ali vzdrževanja gozdnih prometnic ogroženo ohranjanje populacij živali ali rastlin močno ogroženih vrst (po rdečem seznamu kategorije EX?, E in V), je treba na gozdnih cestah omejiti promet in vse ostale dejavnosti.

Pri lovnem gospodarjenju je zelo pomembno vzpostavljati ustrezno številčnost divjadi. Preštevilčne vrste jelenjad, divji prašiči, lisice, jazbeci in medvedi imajo ključen pomen in vpliv na prehranjevalne verige. Posledica tega je izginjanje in zmanjševanje številčnosti nekaterih redkih in ogroženih vrst živali (npr. gozdne kure) in rastlin (jelka, tisa, bodika, hrast, gorski brest, gorski javor idr.).

Usmeritve:

- V gozdovih je potrebno povečevati lesno zalogo, zlasti v nekaterih predelih zasebnih gozdov je potrebno povečati delež debelega drevja.
- V gozdovih puščati do 3 % odmrle biomase. Prednost ima debelo drevje iz C razreda, saj v njem in na njem živi več vrst organizmov. Ob cestah ne puščamo stoječega odmrlega drevja. V že pomlajenih pomlajencih za zastor puščamo delno odmrlo, votla in stara – debela drevesa.
- Puščamo čim več debelih dreves in dreves z dupli. Takšno drevje puščamo zlasti v predelih, kjer je manj debelega drevja (npr. v nižinah, enomernih mladih sestojih, na gozdnih robovih).
- Osnujemo naravna zatočišča v predelih s prisotnimi posebnimi biotopi (npr. kaluže, brezna, sistemi jazbin, brlogi, stene, kraške jame, izviri, potoki, obrežja, rastišča redkih rastlin in prebivališča redkih vrst). V državnih gozdnih biotope izločimo z negovalnimi, načrtovalnimi enotami ali z odseki. V zasebnih gozdnih je potrebno ugotoviti ali obstaja možnost odkupa ali zamenjave takšne parcele.
- Postopno prenehamo s krmljenjem divjadi, izjema so le obore ter deloma gospodarski razred izločen za gojitev divjadi (zimovališča). Prenehamo s krmljenjem nad 900 m nadmorske višine. Krmišča ne smejo biti v bližini naravnih zatočišč.
- Gozdove, ki se zelo razlikujejo od naravnega stanja – obsežni smrekovi nasadi, degradirani gozdovi, skušamo z ukrepi nege usmerjati v bolj naravne in rastišču primerne gozdove.
- Puščamo grmovje in drevje posebnih oblik, dimenzij ter drevje z večjimi gnezdi (premer večji od 40 cm).
- Mokrišča v gozdu se obravnavajo kot pomemben ekosistem in temu primerno naj bo prilagojeno gospodarjenje. Prav tako naj se ohranjajo manjšinske gozdne združbe in redkejše drevesne in grmovne vrste.
- Nadaljujemo in dopolnjujemo monitoring indikatorskih vrst, monitoring poškodovanosti gozdov ter monitoring vpliva lovnega gospodarjenja na gozdno in gozdnato krajino.
- Doseljevanje tujerodnih (alohtonih) vrst mora biti spremljano, strokovno argumentirano in nadzorovano ter ne sme ogrožati naravnega ravnovesja in ugodnega stanja populacij avtohtonih vrst rastlin in živali.
- Naseljevanje tujerodnih vrst ni dovoljeno.
- Izjemoma je možna ponovna naselitev določene avtohtone vrste v ekosistem, kjer je ta vrsta že nekoč živel.
- Uporaba fitofarmaceutskih sredstev naj bo čim manjša, uporabljajo naj se naravna sredstva, ki ciljno vplivajo na določeno vrsto.
- Pri izobraževanju lastnikov gozdov in javnosti se mora poudariti tudi pomen ohranitve biotske raznovrstnosti in ukrepe ohranjanja biotske raznovrstnosti.

Brežice

Zaradi zagotovitve pestrosti gozdnega ekosistema je potrebno zagotoviti ugoden razvoj vsem manjšinskim ekosistemom in manjšinskim drevesnim in drugim rastlinskim vrstam ter ohraniti primerne gozdne razmere za ogrožene in redke živalske vrste na danem območju. Na območjih z najbolj poudarjeno to funkcijo se je treba izogibati gradnji infrastrukturnih in drugih objektov, drugje pa njihovo gradnjo, in kolikor je le mogoče, tudi izvajanje vseh drugih gozdnogospodarskih ukrepov pomakniti v letna obdobja, v katerih živalskim vrstam, zaradi katerih ima določen gozdni predel poudarjeno biotopsko funkcijo, čim manj škodimo.

V skladu z usmeritvami ratificiranih mednarodnih konvencij (še posebej konvencije o biološki raznovrstnosti) o varstvu biotske raznovrstnosti na vseh ravneh je za gospodarjenje z gozdovi v območju najbolj pomembno vzdrževanje naravne ekosistemske pestrosti, ki je osnovni pogoj za razvoj ostalih ravni biotske pestrosti (vrstna, genetska,...).

Med različnimi vzroki za visoko biotsko raznovrstnost v območju ne gre prezreti pomena sekundarnih biotopov (opuščene gramoznice...), kakor tudi ne visoke stopnje razdrobljenosti gozdne in agrarne posesti (malopovršinsko lastništvo) med lastniki. Obe omenjeni dejstvi vsaka po svoje pospešujeta krajinsko (ekosistemsko) raznovrstnost. Pri tem velja opozorilo, da je takšna biotska raznovrstnost lahko večja od naravne, ki bi se razvila ob manjšem poseganju človeka v prostor in lahko pomeni tudi svojevrsten stres za okolje.

Med bolj ogroženimi področji, pomembnimi za krepitev biotske raznovrstnosti v prostoru, so močvirni ekosistemi (mokrišča) v agrarni in posledično tudi v (nižinski) gozdni krajini. V zadnjem času se precej truda vlaga v raziskovanje in zaščito gorskih suhih travnikov. Ob njih se ob Savi nahajajo tudi večje površine nižinskih suhih travnikov na produ, ki so svojevrstna oaza specifične biotske raznovrstnosti.

Pri načrtovanju in izvajanju ukrepov, potrebnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti, posebej poudarjamo naslednje usmeritve :

- sonaravno in trajnostno gospodarjenje z gozdnimi ekosistemi,
- posegi naj se izvajajo tako, da se ohranja ugodno stanje vseh avtohtonih vrst v gozdnem ekosistemu,
- vzdrževanje in varstvo naravnih vodnih virov v svoji funkciji in vzdrževanje obvodne vegetacije,
- vzpostavitev mreže zavarovanih ohranjenih mokrišč,
- sadnja plodonosnih drevesnih vrst,
- vzdrževanje omejkov, živih mej, protivetrnih pasov, gozdnih enklav v agrarni krajini,
- vzpostavitev pregleda (monitoring) in varstvenega režima nad življenjsko pomembnimi habitatimi redkih in ogroženih vrst živali (gnezdišča...),
- izobraževanje javnosti o pomenu vzdrževanja naravne biotske pestrosti
- doseljevanje tujerodnih vrst ne sme ogroziti naravnega ravnovesja in ugodnega stanja populacij avtohtonih vrst rastlin in živali,
- v ekosisteme se ne vnaša tujerodnih vrst razen izjemoma z dovoljenji pristojnih ministrstev,
- izjemoma je možno ponovna naselitev določene avtohtone vrste v ekosisteme, kjer je ta vrsta nekoč že živela.

Celje

Gozdovi so pomemben življenjski prostor za vrsto rastlin in živali. Še posebej prihaja to do izraza v področjih, kjer je gozdnih površin malo. Zaradi različnega pomena gozdnih površin za ohranjanje biotopov ločimo naslednje stopnje poudarjenosti gozdov:

- gozdovi s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije; vanje so uvrščeni redki gozdni ekosistemi ter gozdovi v njihovi neposredni bližini, bivališča redkih in ogroženih živalskih in rastlinskih vrst, pa tudi manjše površine gozdov, namenjene povečanju pestrosti krajine, zlasti v kmetijski in primestni krajini,
- gozdovi z 2. stopnjo poudarjenosti funkcije; gozdovi, pomembni za obstoj in ohranitev populacij različnih vrst prostoživečih živali in rastlinskih vrst, pogosti še posebej v kmetijsko – urbani krajini,
- gozdovi s 3. stopnjo poudarjenosti; vsi ostali gozdovi, ki niso uvrščeni v prejšnji dve kategoriji.

S 1. stopnjo poudarjenosti funkcije se srečujemo predvsem v področjih, kjer so prisotni gozdni rezervati, poleg tega pa je nekaj gozdov te stopnje poudarjenosti še v okolici Celja in osrednji Savinjski dolini. Sem štejemo tudi pomembnejša rastišča tise. Gozdovi z drugo stopnjo poudarjenosti pa se pojavljajo v posameznih kompleksih v Rakovcu, v področju Rečice, Pečovnika, Marija Reke ter kot gozdni ostanki v področjih Šmarja in Podčetrtka (ostanki v kmetijski krajini).

Varstvene usmeritve, ki usmerjajo v takšno rabo in izkoriščanje naravnih dobrin, katera ohranja biotsko raznovrstnost, naravno ravnovesje in varuje ekosisteme, so vključene v večini poglavij in v kartnem delu načrta.

Konkretne splošne naravovarstvene usmeritve pa so sledeče:

- z vsemi posegi se naj ohranja ugodno razmerje vseh avtohtonih vrst,
- čas sečnje in spravila, gradnje in vzdrževanja gozdnih cest se naj prilagaja migracijskim in reprodukcijskim zahtevam živalskih vrst,
- obnova gozdov naj bo naravna in malopovršinska, sadnja rastišču primernih vrst pa samo v izjemnih primerih,
- v spremenjenih in izmenjenih gozdovih se naj s spremeno oblikuje naravnejša oblika gozda,
- zaraščajoče kmetijske površine na labilnih tleh se naj prepusti sukcesijskemu razvoju v smeri gozda,
- v gozdu se naj zaradi biotske raznovrstnosti izločijo iz gospodarjenja manjše površine (ekocelice),
- v gozdu se naj pušča plodonosno drevje, drevje z dupli, debelo drevje, staro, odmrlo in odmirajoče drevje ter drugo odmrlo biomaso,
- povečuje se naj delež strnjenih gozdnih površin,
- ohranjajo se naj nižinski gozdovi ter oblikujejo naravni koridorji v kmetijski krajini kot povezava med ekosistemi,
- ohranjajo se naj mokrišča, manjšinske drevesne vrste in redkejše drevesne in grmovne vrste,
- povečajo se naj puferske cone ob gozdnih rezervatih,
- pri delih v gozdu se naj uporablja okolju prijazna tehnična sredstva,
- gozdne prometnice ne smejo prizadeti vodnih ekosistemov in destabilizirati strmejših pobočij,
- optimalna odprtost s cestami naj bo prilagojena tudi življenjskim navadam živalskih vrst,
- v ekosisteme se ne vnaša tujerodnih vrst,
- javnost in lastnike gozdov se izobražuje o pomenu biotske raznovrstnosti,
- pri gospodarjenju z gozdovi in izvedbi del se upoštevajo predpisani pogoji za varstvo zavarovanih območij, naravne dediščine in območij predlaganih za zavarovanje,
- gozdarska služba naj aktivno sodeluje pri evidentiranju, strokovni argumentaciji zaščite, zaščiti in spremljavi varstvenega režima naravnih vrednot.

Slovenj Gradec

- izboljšati je potrebno življenjske razmere prosto živečih živali, ki so v svojem razvoju vezane na odmrlo drevesa v gozdu-ohranjanje sušic,
- ohraniti in vzdrževati je potrebno površine, ki so posebej pomembne za izboljšanje življenjskih pogojev prosto živečih živali,
- skrbeti je potrebno za oblikovanje naravnih, vrstno bogatih gozdnih robov, ki so pomemben življenjski prostor prosto živečih živali,
- zagotoviti je potrebno pogoje (mirne cone) za normalen razvoj ogroženih prosto živečih živalskih vrst (divji petelin, ruševac), s posebnimi ukrepi je potrebno izboljšati njihov življenjski prostor,
- ukrepi v populaciji prosto živečih živalskih vrst morajo prispevati k izboljšanju ravnotežja znotraj vrste (starostna in spolna struktura) in med vrstami ter ravnotežja med številčnostjo populacij in prehrabnenimi možnostmi življenjskega okolja.
- naselitev tujerodnih živalskih vrst v gozdne ekosisteme praviloma ni dovoljena. Izjemoma je možna ponovna naselitev določene avtohtone vrste v ekosistem, kjer je le-ta že nekoč živel.
- Posegi naj se izvajajo tako, da se ohranja ugodno stanje vseh avtohtonih vrst v gozdnem ekosistemu.
- Sečnja in spravilo lesa naj se opravljata v času in na način, ki je za živalske vrste čim manj moteč. Dela naj se izvajajo izven gnezditvene sezone ogroženih vrst ptic in stran od bližin mest, kjer polegajo mladiče ostale zavarovane živalske vrste. V času sezonskih selitev dvoživk naj se prilagodi promet na cestah.
- Gozdovi naj se pomlajujejo naravno in malopovršinsko, obnova s sajenjem pa je ukrep v razmerah, ko je ukrep naravne obnove gozda otežen. Pri obnavljanju sestojev s sajenjem je treba uporabljati sadike rastišču primernih vrst in provinjenc.
- Izvaja naj se postopna premena monokulturnih nasadov v raznodobni raznovrstni gozd v skladu s primarnimi gozdnimi združbami območja.
- Zaraščajoče površine na vseh ekološko labilnih oziroma ranljivih tleh naj se prepusti naravnemu razvoju v smeri gozda.
- V gozdu naj se iz gospodarjenja izloči večje število manjših površin (ekocelic) z namenom ohranjanja in povečevanja biotske pestrosti gozdnega prostora.
- V gozdu naj se načrtno pušča plodonosno drevje, drevje z dupli, debelo drevje, staro drevje, odmrlo in odmirajoče drevje ter drugo odmrlo biomaso. Predeli gozda v območju pomembnih življenjskih prostorov redkih in ogroženih rastlinskih in živalskih vrst naj se kot naravna zatočišča teh organizmov načrtno prepuščajo naravnemu razvoju oziroma oblikujejo s prilagojenim gospodarjenjem.
- Ohranja in povečuje naj se delež strnjenih gozdnih površin.
- Ohranjajo naj se nižinski gozdovi ter oblikujejo koridorji drevja v kmetijski krajini za povezavo in razvoj gozdnih ekosistemov.
- Mokrišča v gozdu naj se obravnavajo kot pomemben ekosistem in temu primarno naj bo prilagojeno gospodarjenje. Prav tako naj se ohranjajo manjšinske gozdne združbe in redkejša drevesna in grmovna vrsta.
- Delež starejših sestojev in dreves naj se ohranja na primerno visoki ravni, ki bo omogočala ohranitev vrst, ki so vezane na take tipe sestojev.
- Puferske cone okrog gozdnih rezervatov naj se postopoma širijo.
- Pri sečnji in spravilu lesa je treba uporabljati okolju prijazna tehnična sredstva, ki v najmanjši možni meri vplivajo na naravo. Pri izvajanju del v gozdovih je treba uporabljati bio razgradljiva olja. Stroji in naprave naj bodo tehnično brezhibni, ne smejo puščati oljnih sledi.
- Pri gospodarjenju z gozdovi je treba ohraniti ali vzpostaviti naravne sestave gozdnih življenjskih združb in krepiti vsestransko odpornost gozdov.
- Uporaba fitofarmaceutskih sredstev naj bo čim manjša, uporabljajo naj se naravna sredstva, ki ciljno vplivajo na določeno vrsto. Uporaba feromonov naj se v primeru dokazanega škodljivega vpliva na naravo oz. na neciljno živalsko vrsto umakne iz uporabe.
- Pri izobraževanju lastnikov gozdov in javnosti je potrebno posebej poudarjati pomen ohranitve biotske raznovrstnosti in ukrepov za ohranitev biotske raznovrstnosti

Maribor

1. stopnjo poudarjenosti na površini 13.844,09 ha imajo ohranjeni redki gozdni ekosistemi in gozdovi v njihovi bližini npr.: rastišča divjega petelina in ruševca, nahajališča redkih rastlinskih in živalskih vrst, barja, močvirje, jezera ter manjše površine gozdov v kmetijski in primestni krajini, če je delež gozdov v krajinski enoti manj kot 10 %.

2. stopnjo poudarjenosti na površini 17.054,44 ha imajo gozdovi na območju zimovališč, mirnih con in grmišč, in gozdovi, ki so pomembni za prehajanje živali med gozdnimi predeli, ter gozdovi v kmetijski krajini, kjer je delež gozdov v krajinski enoti med 10-25 %.

Biotopska funkcija: Za krepitev te funkcije so bila v okviru gojitvenih delih izvedena naslednja dela: sadnja plodonosnih in minoritetnih drevesnih vrst, vzdrževanje grmišč, košnja in vzdrževanje travinj, vzdrževanje vodnih površin in izdelava ter postavitve valilnic in drugo (obseg teh del prikazujemo v Preglednici: Opravljena dela na krepitvi funkcij v obdobju 1990-1999).

Zaradi zagotovitve pestrosti gozdnega ekosistema je potrebno zagotoviti ugoden razvoj vsem ekosistemom ter ohraniti primerne razmere za redke in ogrožene rastlinske in živalske vrste. Rastiščnih pogojev ne spreminjati (npr. krčenje gozda, pogozdovanje travnikov ali pašnikov), prepovedano je sekati na golo in vnašati neavtohtone drevesne vrste. Izvajanje gozdnogospodarskih ukrepov v območjih, kjer je poudarjena biotopska funkcija zaradi zadrževanja živalskih vrst (ruševca, divji petelin, gozdni jereb, mirne cone) izvajati v letnih obdobjih, v katerih živalskim vrstam najmanj škodimo. Območja, kjer živi divji petelin in, ruševca, bo potrebno zapreti s cestnimi zaporami in jih opremiti z informativnimi tablam. Negovati gozdne robove s poudarkom na horizontalni in vertikalni strukturi, jih obnavljati s panjevsko sečnjo ter po potrebi spopolnjevati s plodonosnimi grmovnimi in drevesnimi vrstami. Del gozdnega roba naj bo stalno v obnovi. Za ohranjanje divjadi je potrebno v letnem in zimskem času skrbeti, da je v območjih, kjer se divjad prehranjuje in razmnožuje, mir. Določiti je potrebno mirne cone, v katerih je promet z motornimi vozili prepovedan. Za dolgoročni obstoj duplarjev v gozdu, je potrebno pustiti v gozdu tudi drevje slabše kakovosti (votlo drevje, polomljeni vrhovi, mehanske poškodbe), iz katerega nastanejo sušice. V smrekovih monokulturah iz varstvenih razlogov ne moremo puščati podrtic, temveč v njih predvidimo namestitev gnezdilnic za primarne in sekundarne duplarje. Največje potrebe po gnezdilnicah so v bližini gozdnih robov. Namestitev gnezdilnic je potrebna tudi v enomernih redčenih mlajših sestojih listavcev. Na primeren način je potrebno z gozdnogojitvenimi odločitvami gospodariti s podrticami in sečnimi ostanki. V kmetijski in primestni krajini je potrebno ohraniti ostanke gozdov, mejice, žive meje, posamezna drevesa in obvodno drevnino. Na območjih, kjer se pojavljajo redke in ogrožene rastlinske in živalske vrste, se je potrebno izogibati gradnji infrastrukture in drugih objektov.

Murska Sobota

Velikost površine, na kateri je poudarjenost biotopske funkcije 1. st. znaša 1.512,30 ha. V območju, kjer prevladuje intenzivno kmetijstvo, predstavljajo gozdovi pomembno zatočišče za ohranjanje živalskih in rastlinskih vrst.

Sežana

Prvo stopnjo poudarjenosti imajo ohranjeni redki gozdni ekosistemi in druge manjše površine gozdov, kateri povečujejo pestrost celotne krajine. Sem so uvrščeni gozdovi ob strugah vodotokov Dragonje, Vipave, Rokave, v območju regijskega parka Škocjanske jame, v predelih Male in Velike doline, brezna Okroglica. Biotopska funkcija je poudarjena tudi v vseh gozdovih kmetijske in primestne krajine, kjer je v krajinsko enotnih območjih manj kot 10% gozda. Še zlasti so pomembni vsi gozdni fragmenti v ožjem priobalnem pasu. Izredno redki živalski ekosistemi se nahajajo še na Slavniku (gozdni jereb), v okolici Ilirske Bistrice (planinski orel), na področju Risnika in Škocjanskih jam (velika uharica), ter kraškega roba (sokol selec).

Zaradi zavarovanja oziroma zagotavljanja naravnega razvoja so kot pomembni biotopi Kraškega GGO upoštevani tudi vsi gozdni rezervati. V območju je izločenih 14 rezervatov (na površini 310,15 ha), ki so zaščiteni z občinskimi odloki. Namen izločitve rezervatov je trajna zaščita gozdnih zemljišč za namene znanstveno raziskovalne dejavnosti ter spremljanje poteka naravnega razvoja gozdnega ekosistema.

Drugo stopnjo poudarjenosti imajo gozdne površine, ki se nahajajo v krajinsko enotnih območjih stopnje gozdnosti 10 - 25%. Največje takšno območje se nahaja v zaledju obale. Enaka stopnja poudarjenosti je opredeljena tudi gozdovom ob vodotoku Raša in kraškega roba ter njegove okolice v Čičariji in Istri.

Osnovno zagotovilo za ohranjanje in krepitev biotske raznovrstnosti pri gospodarjenju z gozdom in gozdnim prostorom se nahaja že v usmeritvi v sonaravno, mnogonamensko in trajnostno gospodarjenje. Ta tri osnovna načela so glavno vodilo tudi pri odločanju v konkretnih primerih, ki se obravnavajo v tem gozdnogospodarskem načrtu.

Zagotavljanje biotske raznovrstnosti na širšem kraškem območju ima poseben pomen, še zlasti, če primerjamo sedanje stanje s stanjem pred 150 leti. Velike spremembe v podobi krajine, ki se nanašajo predvsem na naraščajoči delež gozda, so v smislu revitalizacije tega prostora vsekakor pozitivne. Takšen hiter preobrat pa nujno vodi preko različnih sukcesijskih stadijev, ki so praviloma vrstno zelo pestri, se pa stopnja pestrosti tudi hitro spreminja. Povsod pa je razvoj teh sukcesij po naravi usmerjen k oblikovanju klimaksne oblike gozda, ki je tudi na kraškem območju prevladujoč naravni krajinski element.

Usmerjanje oziroma pospeševanje razvoja sukcesij je ena osnovnih nalog, ki je razvidna iz ostalih usmeritev in ukrepov v tem načrtu. Vedno pa izhajamo iz dejstva, da je gozd tudi v krajinskem smislu ekosistem z visoko stopnjo naravnosti, predvsem glede količine in strukturiranosti biomase ter skoraj neodvisen od umetno vnesene energije, potrebne za daljši obstoj. Pomemben parameter je tudi visoka samoohranitvena sposobnost gozda kot ekosistema ter s tem povezana dolgotrajnost prilagajanja avtohtonih vrst, kar je pogoj za ohranitev bogate genske, vrstne in ekosistemske pestrosti. Ena od bistvenih usmeritev je tudi, da na pretežni površini gozdov zagotovimo pogoje oblikovanja pestrosti, ki je povezana z naravno (rastišču primerno) oziroma klimaksno podobo gozda. Poleg tega pa znotraj gozda in gozdnega prostora evidentiramo še posamezne ekološko pomembne in zanimive točke (ekocelice) in jih opišemo v gozdnogojitvenih načrtih. Poseben poudarek pa je potreben tudi pri evidentiranju in ohranjanju manjšinskih gozdnih združb ter posameznih redkejših oziroma izjemnih drevesnih vrst.

Prizadevanja za ohranitev in krepitev biotske raznovrstnosti ne moremo strogo ločiti na gozd, njivo, travnik, saj je biotska raznovrstnost povezana celota vsega prostora, ki ga obravnavamo. Ravno tako ne moremo vseh usmeritev navesti ločeno, zgolj za zagotavljanje biotske pestrosti, saj se prepletajo v ostale usmeritve in ukrepe, ki so podane za celoten sistem gospodarjenja z gozdom.

Usmeritve za zagotavljanje biotske pestrosti na različnih ravneh so posredno upoštevane v naslednjih poglavjih:

1. Genska pestrost
 - Usmeritev in ukrepi za posamezne gospodarske razrede
 - Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti
2. Vrstna pestrost
 - Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti
 - Usmeritve in ukrepi za posamezne gospodarske razrede
 - Splošne usmeritve
 - Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika drugih dejavnikov
3. Ekosistemska pestrost
 - Prikaz stanja funkcij gozdov
 - Usmeritve in ukrepi za usklajevanje funkcij gozdov
 - Usmeritve za delo z razvrednotenimi in poškodovanimi gozdovi
 - Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali

4. Krajinska pestrost

- Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti
- Usmeritve za presojo posegov v gozd in gozdni prostor

Ob naraščajočem deležu gozdov se vedno pogosteje pojavlja dilema, ali s tem (naravnim!) procesom ne siromašimo biotske raznovrstnosti širšega območja Krasa in Slovenske Istre, saj vedno hitreje »izginjajo« kraški travniki, grmišča, goličave... Odgovor na to vprašanje zahteva še veliko objektivne strokovne presoje ter jasno postavljene cilje o želeni podobi tega območja. Rešitev tega vprašanja tudi presega okvire tega načrta, ki je v svojem namenu omejen predvsem na gozd in gozdni prostor. Povečevanje gozdne površine pa vsaj 20 let ni več rezultat pogozdovanj ampak zgolj naravnega širjenja gozda, ki se je zgodil zaradi trenutnih ekonomskih in socialnih razmer. Posebno poglavje, ki se navezuje na ohranjanje in pospeševanje biotske pestrosti, se nanaša tudi na osnovne usmeritve gospodarjenja s posamičnim in skupinami gozdnega drevja izven naselij.

Pomen posameznega drevja, omejkov, obvodnih pasov in skupin drevja je odvisen predvsem od tipa krajine, v kateri se nahaja. Ti posamezni krajinski elementi so zlasti dobrodošli v kmetijski in primestni krajini, v primeru večjih kmetijskih kompleksov pa tudi v gozdnati krajini. Dejanske usmeritve je potrebno konkretizirati na podlagi analize stanja posameznih predelov, osnovni cilj gospodarjenja z drevnino izven gozda pa vedno izhaja iz potreb po njenih ekoloških, socialnih in tudi proizvodnih vlogah, ki zagotavljajo:

- vzdrževanje naravnih procesov v okolju,
- pospeševanje pestrosti rastlinstva in živalstva ter zagotavljanje ohranjanja njihovih habitatov,
- ohranjanje naravne dediščine,
- blaženje klimatskih ekstremov (veter),
- s svojo estetsko vlogo pospešujejo kakovost življenja,
- ohranjanje tipike oziroma prepoznavnosti celotne krajine.

Osnovne usmeritve pri gospodarjenju s posameznim drevjem se nanašajo na strukturo v zastopanosti drevesnih vrst in prostorski raspored.

Struktura: Sestava drevesnih vrst naj bo čim bolj pestra, toda izključno avtohtonih drevesnih vrst. Zlasti je potrebno zagotoviti delež dreves, ki lahko ustvarijo krošnje z veliko estetsko vrednostjo, tako z obliko, kot tudi z dimenzijami (hrast, lipa, bukev). Posebno vrednost imajo plodonosne drevesne vrste (češnja, jerebika, mokovec), saj imajo poseben pomen tudi v prehrani vseh prisotnih živalskih vrst.

Prostorski raspored: Drevnina izven gozdnega prostora pridobiva na svoji ekološki vlogi tudi s primernim prostorskim rasporedom. Predvsem je pomembno da poleg posameznega drevja v prostoru ohranimo tudi nekatere omejke in druge pasove drevnine, ki lahko predstavljajo aktivne koridorske povezave med habitatami ali so celo sami zaradi svojega značaja pomembna dopolnitev življenjskega prostora. Še posebno pomembno je vzdrževanje pasov drevja in grmovja ob vodotokih. Posamezna drevesa, skupine drevja ali koridorji naj ne bi bili oddaljeni med seboj več kot 300-400 metrov.

Pri zagotavljanju biotske pestrosti je pomemben dejavnik tudi vključevanje spoznanj o pomenu in ukrepah za njeno ohranjanje v različne procese izobraževanja, ki vključujejo različne javnosti, še posebno pa šolsko mladino in lastnike gozdov.

Novo mesto

Biotopska funkcija gozdov je najbolj poudarjena in najbolj razširjena na območju roškega masiva. Poudarjen biotopski pomen tem gozdovom daje predvsem potreba po ohranitvi življenjskega prostora velikih zveri (medved, volk, ris). Kočevski rog je tudi osrednje območje za jelenjad, ugodne življenjske pogoje pa nudi še neštivilnim manjšim živalim. V zvezi z biotopsko funkcijo je potrebno izpostaviti tudi negozdne površine (jase, lazi), ki so še posebej v roškem masivu izredno pomembne pri pestrosti prehrane in življenjskega prostora divjadi.

- Ohranjati in vzdrževati predele s poudarjeno biotopsko funkcijo (gozdne jase, izolirane gozdne zaplate, vodni viri, obrežni pasovi, gnezdišča,...).
- Z deli v gozdu se je potrebno prilagajati zahtevam živalskih vrst, predvsem zahtevam redkih in ogroženih živalskih vrst (gnezdenje, poleganje mladičev, zimovališče,...).
- Zagotoviti ustrezno razporejenost in število dreves – dupel.

Nazarje

Biotopska funkcija

-stanje

Biotopska funkcija je poudarjena s prvo stopnjo predvsem v ožjih območjih habitatov redkih in ogroženih živalskih vrst. Večinoma gre za položnejše gorske grebene, planote in strme, nedostopne apnene peči. Največ predelov z močno poudarjeno biotopsko funkcijo je na Krašici, Dleskovški planoti in Veži, grbenih, ki ločujejo ledeniške doline Matkov kot, Logarsko dolino ter Robanov kot, po grebenu od Pavličevega sedla proti Olševi, na Raduhi, strme peči nad sotesko Savinje v njenem zgornjem toku, po grebenu med Raduho in Smrekovcem ter na Mozirskih planinah in v Tirskih pečeh. Sem sodijo tudi poplavni logi ob Savinji. Tukaj prebivajo redke in zaščitene ptice ujede, gozdne kure in sove, pri čemer je posebej potrebno omeniti naslednje vrste: planinski orel, sokol selec, belka, ruševac, divji petelin, velika uharica, kozača, koconogi čuk in mali skovik. Njim se pridružujejo še nekatere druge vrste redkih ptic, kot na primer tripsti detel, pivka, črna žolna in rjavi srakoper. V manjši meri sodijo v prvo stopnjo poudarjenosti biotopske funkcije številne edinstvene ekocelice, ki se zaradi posebnih rastiščnih pogojev močno ločijo od okoliških sestojev, vrstna sestava njihovega rasta pa je naravna. Drugo stopnjo poudarjenosti te funkcije ima gozd na toplejših in položnejših južnih ter jugovzhodnih pobočjih tam, kjer so zimovališča divjadi in kjer rastlinojede živali najdejo dovolj možnosti za prehrano skozi vse leto. V drugo stopnjo poudarjenosti biotopske funkcije sodijo tudi širša območja okoli prebivališč redkih vrst, kjer se le-te najpogosteje zadržujejo, prehranjujejo ali so sicer posebnega pomena za njihovo nemoteno obstojnost.

-usmeritve za delo

Sestoji s prvo stopnjo poudarjenosti biotopske funkcije naj bodo načeloma prepuščeni naravnemu razvoju. Večina od njih že tako sodi med varovalne gozdove. V lesnoproizvodnih gozdovih pa je v takih sestojih potrebno čas in način gospodarjenja prilagoditi zahtevam vrst, ki tam prebivajo. V določenih primerih je možno s posekom ustreznega deleža lesne zaloge oblikovati ugodno sestojno strukturo z zrahljanim sklepom, ki določenim vrstam ustreza mnogo bolj kot pa tesen sestojni sklep. Ožja življenjska območja ogroženih živalskih vrst je potrebno označiti na terenu in v gozdnogojitvenih načrtih obravnavati kot posebne negovalne enote. V času razploda in v vseh obdobjih, ki so kritična za obstanek teh živali, se je potrebno vzdržati posegov v gozd. V ostalih gozdovih s poudarjeno biotopsko funkcijo je še posebej potrebno spoštovati načela sonaravnega gospodarjenja. Ob tem velja omeniti še določene dodatne ukrepe za krepitev funkcije. Pomlajevanje naj poteka v obliki številnih zelo majhnih jeder in sestojnih odprtin. Ohranjati polnilni sloj in pospeševati plodonske vrste. Vsa starejša, debelejša drevesa se naj puščajo v gozdu. To velja za tista, ki nimajo kvalitetnega lesa. Še zlasti je pomembno ohranjati trohneče drevje listavcev in vse vrste sušic. Edina izjema je sanitarni posek z namenom preprečevanja gradacij smrekovih podlubnikov. Posamezne manjše površine, kjer se pojavljajo plodonske grmovne vrste, je potrebno ohranjati, ker so odlična prehranska osnova večini živali. V treh zimskih mesecih velja spoštovati omejitve del v gozdu povsod v območjih zimovališč.

Usmeritve za ohranjanje biotske raznovrstnosti

Pri gospodarjenju z gozdom je potrebno nameniti posebno pozornost ohranjanju oziroma povečevanju biotske raznovrstnosti življenjskih združb. Gozdarske dejavnosti, ki imajo še posebej močan vpliv na pestrost gozdnih združb, so sečnja ter spravilo, obnova gozdov, gradnja gozdnih prometnic, sadnja sadij gozdnih drevesnih vrst ter varovanje gozdnih zemljišč pred krčitvami oziroma ohranjanje manjših negozdnih površin znotraj gozdnega prostora.

-Sečnja ter spravilo lesa

Sečnja ter spravilo lesa se morata opravljati v času, ki je najmanj moteč za populacije gozdnih živali. Pri načrtovanju spravila je potrebno izbirati sredstva, ki v danih terenskih razmerah čim manj poškodujejo tla in prtalno vegetacijo. Posebej je treba paziti, da se pri spravilu ne uniči pomladek tistih drevesnih ali grmovnih vrst, ki so v sestoji zastopane le s pičlim deležem. Še zlasti to velja za plodonske in manjšinske vrste.

-Obnova gozdov

Obnovo gozdov je potrebno izvajati s takšno intenziteto (v prostorskem in časovnem pogledu), da bodo imeli novo nastali sestoji čim bolj raznomerno zgradbo ter pestro vrstno strukturo. Seveda se je pri tem nujno prilagajati posebnostim rastišča in lastnostim obstoječih sestojev, zato ni možno sestaviti splošnega navodila za obnovo gozdov. Obnova s sadnjo pride v poštev le v primeru, ko se z umetnim mladjem zapolni vrzeli v naravnem pomladku, ali pa se lahko le na ta način doseže zaželena kakovost in vrstna pestrost. Bodoči sestoji pa nikakor ne smejo biti povsem umetnega nastanka, razen v izjemnih primerih, ko gre za sanacijo po različnih katastrofah prizadetih površin ali v primeru nujnega ukrepanja zaradi zaščite pred erozijo. Pri poseku matičnega sestoja velja upoštevati, kakšne potrebe po svetlobi ima pomladek tistih vrst, ki so v sestoji prisotne z majhnim deležem (ponavadi so to listavci). V določenih primerih pa je umestno izvesti hitro obnovo na manjših površinah, saj se s tem pospeši rast pionirskih in plodonosnih rastlinskih vrst ter posledično ustvari ugoden ekosistem za

nekatero redke gozdne živali (npr. divjega petelina). Ustrezne lokacije morajo biti opredeljene z gojitvenimi načrti.

-Gradnja gozdnih prometnic

Pri gradnji, vzdrževanju gozdnih prometnic in pri prometu se morajo upoštevati časovne in prostorske omejitve v območjih redkih in ogroženih rastlinskih ali živalskih vrst (po pravilniku o varstvu gozdov). Tudi sicer naj gradnja ter vzdrževanje gozdnih prometnic poteka v času in na način, ki je za živali najmanj moteč. Če bi se z gospodarjenjem ogrozile populacije močno ogroženih rastlinskih ali živalskih vrst (po rdečem seznamu kategorije EX?, E in V), se mora v teh območjih omejiti promet po gozdnih cestah in tudi ostale dejavnosti.

Z gradnjo gozdnih prometnic se ne sme posegati v vodne ekosisteme. V času sezonskih selitev dvoživk naj se po potrebi (v nižje ležečih gozdovih) prilagodi promet na gozdnih cestah.

Gostota gozdnih cest naj bo takšna, da ne pride do vznemirjenja, ki bi lahko ogrozilo živalske vrste.

-Sadnja

Pri sadnji je treba spoštovati vrstno sestavo sadik, kot je določena v ciljni drevesni sestavi po gospodarskih razredih in seveda v skladu z lastnostmi danega rastišča. Nedopustno je sajenje samo ene ali dveh gospodarsko zanimivih drevesnih vrst. Rastišču tuje drevesne vrste se ne smejo umetno vnašati. Zagotoviti tudi ustrezen delež plodonosnih in manjšinskih drevesnih vrst.

-Varovanje gozdnih zemljišč pred krčitvami

Biotska pestrost ter raznovrstnost sta v tesni zvezi s krajinsko pestrostjo oziroma raznovrstnostjo ekosistemov kot sestavnih elementov krajine. Zato velja načelo doslednega varovanja gozda v tistih predelih, kjer gozd ne prevladuje, torej v kmetijski, mestni in primestni krajini. V predelih, kjer pa gozd močno prevladuje, so dopustne tudi posamične manjše krčitve gozda, saj se tako dosega večja krajinska pestrost ter raznovrstnost ekosistemov.

-Ohranjanje negozdnih površin v gozdnem prostoru ter opuščanih pašnikov v visokogorju

Poseben problem predstavlja hitro zaraščanje opuščanih kmetijskih površin. Ne glede na dejstvo, da gre v navedenem primeru za povsem samodejen naravni proces, pa ga je potrebno zavirati, kolikor to dopuščajo okoliščine. Cela vrsta rastlinskih in živalskih vrst je prilagojena in odvisna od takšnih rastiščnih pogojev, ki jih lahko v obravnavanem prostoru ustvari ter vzdržuje samo človek. Z zaraščanjem teh površin se sicer ponovno vzpostavlja naravnejše stanje, vendar pa to hkrati vodi v ustvarjanje homogenih površin velikih razsežnosti ter posledično v vrstno in strukturno siromašnejšo obliko ekosistemov oziroma krajine.

-Ostale usmeritve za zagotavljanje biotske raznovrstnosti:

Delež starejših sestojev in debelih dreves naj se ohranja na primerni ravni, ki omogoča ohranitev klimaksnih vrst. Predvsem v gozdnih predelih z velikim deležem mladih sestojev in sestojev v obnovi je zato potrebno zaščititi redke ostanke starejših sestojev. V teh naravnih zatočiščih (ekocelicah) se ne gospodarja ali pa se s točno določenim namenskim gospodarjenjem zagotavljajo ustrezni življenjski pogoji za obstoj redkih živalskih vrst. Ohranjati je treba okolico bivališč redkih živalskih vrst, drevesa z dupli, debela in stara drevesa listavcev ter jelke, še zlasti tista, ki nimajo posebne ekonomske vrednosti, mravljišča, mokrišča in druge manjšinske biotope v gozdu ter preprečevati vnos tujerodnih živalskih vrst v gozdove.

V gozdu načrtno puščamo drevje z dupli, odmrlo in odmirajoče drevje ter odmrlo biomaso.

Ohranjamo redke drevesne in grmovne vrste (tisa, bodika, brek, jrebika, maklen, nagnoj itd.) ter posamično drevje in grmovje posebnih oblik, dimenzij in varietet, prav tako tudi manjšinske gozdne združbe.

Dodatni ukrepi za ohranjanje biotskega ravnovesja v gozdu so še: postavljanje in vzdrževanje gnezdnic, sadnja plodonosnih vrst grmovja in drevja ter zaščita sadik pred prostoživečimi rastlinojedimi živalmi.

Posebna prizadevanja velja posvetiti povečevanju deleža gozda v kmetijski krajini. V ta namen je treba sprožiti pobude za osnovanje koridorjev drevja oziroma grmovja vzdolž vodotokov, poti in ob robovih njiv. Kjer takšni koridorji že obstajajo, jih je potrebno obvarovati pred posekom.